

Nr. 1/2006 - Årgang 11

Samleskinnen

Medlemsblad for Rogaland Elektromontørforening

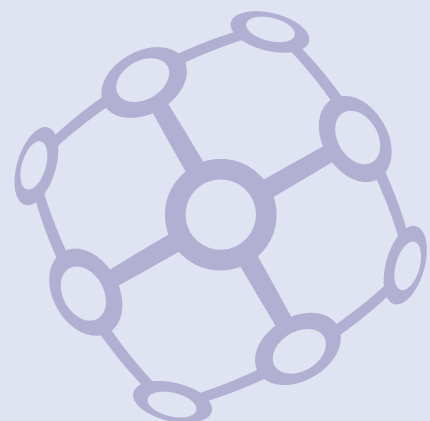
Demonstrasjon i Strasbourg.

I dette nummeret:

Demonstrasjon mot Tjenestedirektivet

Årsmøte i klubbene

Solidaritet i 25 år

Samleskinnen

Utgitt av:

Rogaland Elektromontørforening

Lagårdsveien 124

4011 Stavanger

Mandag–fredag 08.00–15.30

Hjemmeside: www.rele.no

E-post: firmapost@rele.no

Telefon:

Stavanger 51 84 04 50

Haugesund 52 71 31 38

Faks:

Stavanger 51 84 04 80

Haugesund 52 71 79 98

Leder:

Øivind Wallentinsen 51 84 04 53

Mobil: 908 97 703

E-post: wallentinsen@rele.no

Kontormedarbeider:

Anne Marie Haug

Moen 51 84 04 50

Organisasjonssekretær:

John Helge Kallevik

Tlf.: 51 84 04 54

Mobil: 908 97 701

E-post:

jhkallevik@rele.no

Egil Willy Kristensen

Tlf.: 51 84 04 52

Mobil: 908 77 702

E-post:

kristensen@rele.no

Annonse:

Ta kontakt med Stavangerkontoret.

Deadline:

Nr. 2-2006 = 29. mai

Nr. 3-2006 = 1. september

Nr. 4-2006 = 20. november

I posten ca. 4 uker etter deadline

Ettertrykk med gjengivelse av kilde tillates.

Redaktør: Kai Christoffersen

Mobil nr.: 930 22 923

E-post: skinnen@start.no

Redaksjonen: Arbeidsutvalget

Opplag: 2.000

Trykk: Allservice, Stavanger

Leder

Denne gangen vil jeg i hovedsak ta for meg tariffoppgjøret 2006. Noen kaller det vårens vakreste eventyr, men meningene er nok delte i forhold til hvor vakkert det er. Når dette skrives har frontfagene (Fellesforbundet) tatt brudd i oppgjøret med Norsk Industri. Uenigheten er i hovedsak knyttet til videreføringen av AFP (avtalefestet pensjon) og tiltak mot sosial dumping. Afp er inne i oppgjøret med bakgrunn av et brev fra Jagland Regjeringen i 1997 der det står at skattefordelen for AFP pensjonister og poengopptjeningen skal vurderes innen 10 år (1.1.2007 er den absolutte fristen). Dette gjelder «bare» 62 og 63 åringene. Jeg mener at dette kunne vært løst i god tid før oppgjøret fordi dette er spørsmål som politikerne sitter med nøkkel til, for arbeidsgiverne vil bidra og være likt uansett om politikerne er positive eller negative. Den eneste forskjellen kan være at arbeidsgiverne ser for seg at de skal dekke det som før staten har dekket for denne gruppen, det er en tanke jeg ikke tror arbeidsgiverne har vært i nærheten av. Jeg mener at AFP og dramatikken rundt denne i stor grad vil bli benyttet for at arbeidstakerne skal godta et «dårligere» resultat av årets oppgjør enn de ellers ville ha gjort. Hovedargumentet vil være «vi redda tross alt AFP».

Forbedringer i bestemmelsene for å begrense sosial dumping mener jeg er både viktig og vanskelig. Det er viktig at vi nå får inn så gode bestemmelser at disse også kan demme opp for de uheldige virkningene av tjenestedirektive, hvis ikke Regjeringen legger ned veto mot dette EU-direktive. Arbeidsgiverne og Fellesforbundet står langt fra hverandre i denne saken så her skal det foretas en del sverdslag før man eventuelt oppnår enighet.

Så over til vårt eget tariffoppgjør på Landsoverenskomsten for elektrofagene. Prioriteringene fra landstariffkonferansen var: *En opprusting av våre produktivitetslønn-systemer samt kjøpekraftsforbedring. Kortere arbeidstid for arbeidstakere som går i rotasjon. I tillegg må rettigheter i tilknytning til etterutdanning prioriteres.*

Dette var prioriteringene i tillegg ble det vedtatt en mange forslag til forbedring av overenskomsten i tillegg. Jeg skal kommentere to av de prioriterte områdene som jeg mener at det ligger til rette for at vi skal komme ut av oppgjøret med forbedringer, det er forkortet arbeidstid for arbeidstakere i rotasjon. Jeg mener at med bakgrunn i de store anleggene (bla. Snøhvit, Melkøya og Ormen Lange, Aukra) som det vil være mange medlemmer på under tariffoppgjøret, kombinert med at det er mye arbeid generelt i bransjen gjør at vi stiller med gode kort. Det gjelder bare for medlemmene, tillitsvalgte og forhandlingsutvalget og spille de riktig. Det er heller ingen grunn til å legge skjul på at arbeidsgiverne ikke liker ideen om redusert arbeidstid.

Opprusting av akkord- og produktivitetsavtalene er det andre kravet jeg skal kommentere. Det kan se ut som om at det blir vanskeligere for hvert oppgjør og få lokale tillegg på § 3E lønna og da vil en annen måte å få vår rettmessige del av de skapte verdiene å benytte akkord- og produktivitetsavtalene. Det er derfor viktig at vi får endringer i årets oppgjør som går i retning av at det blir lettere å benytte disse lønns-systemene.

Jeg skal også kommentere noen av de andre kravene. Først til forbedringer i bestemmelsene som skal være med på å hindre sosial dumping. Her mener jeg det viktigste er å sikre at tillitsvalgte skal få ut alle opplysninger om arbeidsforhold som har en eller annen form for tilknytning til bedriften. I tillegg vil det være viktig å stramme opp bestemmelsene slik at de også vil være gode nok til å forhindre negative utslag som følge av Tjenestedirektivet.

Få inn en god bestemmelse angående vakt i avtalen er et annet vedtak. Det er etter min mening viktig å få en god bestemmelse inn i overenskomsten slik at det å ha vakt blir regulert på en bedre måte enn i dag. Her må bestemmelsen regulere avspasering, betaling, hviletid etter siste utrykning samt minimums betaling for en utrykning.

Betaling for hviletid som går inn i ordinær arbeidstid er et annet vedtak som det etter min mening er viktig å få inn i overenskomsten. Dette kravet er forbundet med sikkerhet både for den enkelte og arbeidskammeratene. Det vi vet er at det er mange som ikke tar den nødvendige hviletiden pga. at de ikke får betaling når hviletida går inn i ordinær arbeidstid. For ikke å tape penger går de da på jobb som vanlig selv om det kanskje bare er 3-4 timer siden de avslutta forrige arbeidsøkt. Det sier seg selv at med så lite hvile er ikke arbeidstakerne på topp. Utfra dette sikkerhets perspektiv er det viktig at arbeidsgiverne imøtekommer dette kravet.

Tilslutt vil jeg oppfordre alle til å bidra slik at vi får et godt resultat ut av årets tariff-forhandlinger. PS! Alle må være forberedt på at vi kanskje må ut i konflikt for å oppnå et godt resultat. Da gjenstår det bare og ønske oss alle et godt tariffoppgjør.

Innhold

<i>Lederen har ordet</i>	2
<i>Redaktørens hjørne</i>	3
<i>Demonstrasjon mot Tjenestedirektivet</i>	4
<i>Veilederkonferanse</i>	5
<i>Julemøtene i Haugesund og Stavanger</i>	6
<i>Kampen om fremtidig eierskap...</i>	7
<i>Årsmøte i klubbene</i>	10-11
<i>Aktiviteter</i>	12
<i>Feriehjem</i>	13
<i>Vernebriller</i>	14
<i>Kurs i hjemmeside-snekring</i>	15
<i>Stafettpinnen</i>	16
<i>Informasjon fra utvalgene</i>	17
<i>Raske skiftrotasjoner...</i>	18
<i>Sudoku</i>	19
<i>Hilsen fra Ormen Lange</i>	20
<i>Kurs i forhandlingsteknikk...</i>	21
<i>Markedskreftene er viktigere enn sikkerheten...</i>	23
<i>Solidaritet</i>	24
<i>Klubbtilskudd</i>	25
<i>Støtt opp om kampen...</i>	26
<i>Bekymret for aldrende strømnett</i>	27
<i>Energiloven må strammes opp</i>	28
<i>Vaktliste for 2006</i>	29
<i>Ord og uttrykk...</i>	30
<i>1. mai</i>	32

Redaktørens hjørne

Ytringsfrihet er diskutert ganske mye etter publisering av Muhammed karikatur tegningene i forskjellige aviser. Ytringsfrihet er også viktig for fagbevegelsen og selvsagt for Samleskinnen. For vårt medlemsblad er det viktig å vurdere hva en ønsker å oppnå med de artikler og bilder som brukes.

Et medlemsblad skal opplyse, informere og selvsagt også til tider provosere.

Når tillitsvalgte ikke tør å stå for sine uttalelser så er det en fallitterklæring. For vi tillitsvalgte har en rolle hvor det historisk har vært korrekt å være tøff i sine uttalelser og meninger. Nå har mange tillitsvalgte moderert seg så mye at de ikke våger å si at bedriftens forhandlingsleder er årsaken til dårlig samarbeid. Injurierende og krenkende uttalelser skal vi holde oss borte fra, men vi må ikke bli så stuerene at medlemmene ikke ser forskjellen på direktøren og klubblederen.

Våren er kommet og det er stor aktivitet i bransjen, men ikke glem klubbarbeidet av den grunn. Samleskinnen ønsker å få bidrag fra medlemsmøter og sosiale aktiviteter i klubbene.

Vi har gjort flere forsøk på å få leverandører av forskjellig utstyr/materiell til å presentere nyheter i bladet. Vi tar ikke betalt for reklamen/presentasjonen, men har ikke klart å få leverandørene interessert. Her er det sikkert medlemmer som kan gjøre en jobb når dere treffer utstyrsleverandører.

Også bidrag til fagforeningens historiebok har det vært dårlig med, men vi håper fortsatt på hjelp fra medlemmene til dette. Vi ber dere gå igjennom bilder fra arbeidsplasser og tilstelninger, slik at vi kan få vurdert hva som er mulig å få tak i.

I denne utgaven av Samleskinnen har vi på nytt gjort forsøk på å trykke artikler som vi tror mange av våre medlemmer og tillitsvalgte er opptatte av.

I tillegg til Samleskinnen har fagforeningen fått en ny og forbedret hjemmeside som gjør at informasjon og nyheter kommer oftere og raskere.

For å gjøre forbedringer i disse to viktige mediene for fagforeningen er vi avhengig av tilbakemeldinger og håper på tips og ønsker fra dere.

Fagforeningens styrke, er din sikkerhet!

Demonstrasjon mot Tjenestedirektivet

Av: Kai Christoffersen

Over 40.000 demonstranter var samlet i Frankrike i protest mot det foreslåtte tjenestedirektivet.

Den europeisk faglige sammenslutningen EFS (engelsk: ETUC), med generalsekretær John Monks i spissen, samlet over 40.000 medlemmer fra 79 ulike europeiske Landsorganisasjoner. Målet var å vise fagbevegelsens klare holdning til det nye tjenestedirektivet, som Europaparlamentet skal votere over.

Fra Norge deltok over 60 tillitsvalgte og av disse var 13 fra EL&IT forbundet. Fra Rogaland deltok Distriktsleder Rolf Bersås og Nestleder Kai Christoffersen.

Mandag den 13. februar gikk flyet fra Gardermoen til Frankfurt og derfra ble vi transportert med buss i tre timer til Strasbourg og var fremme ca kl 20.30. Alle fra EL&IT forbundet reiste sammen til gamlebyen i Strasbourg for å spise middag, men det ble tidlig kveld etter en lang tur og store forventninger til morgendagen.

Tirsdag den 14. februar kl 09.30 var det fellesmøte på hotellet for alle deltakere i LO delegasjonen og vi fikk en grei innføring i tjenestedirektivet av Tor Jørgen Lindahl, som er LO sin ekspert på direktivet og hva LO har av holdning til dette.

Etter denne informasjonen gikk vi og fant rutebuss til sentrum. LO Norge skulle stå ganske langt fremme i demonstrasjonstoget og med så mange demonstranter i gatene tok det tid før alle var på plass og flagg og faner kunne heises. Det var et imponerende syn med glade og nærmest feststemte demonstranter så langt øye kunne se. Etter to timer oppstilt i toget kunne vi heldigvis begynne å bevege oss.

Før avreise til Frankrike hadde alle deltakerne fått et notat fra LO sin internasjonale avdeling med informasjon om ruten som demonstrasjonstoget skulle følge, telefon nummer til politi og ambulans og heldigvis adressen til hotell Mercure, da det finnes 6 hoteller i

Strasbourg som heter Mercure og drosjesjåførene snakket bare fransk.

I løpet av de to siste årene er det opprinnelige forslaget til direktiv blitt slipt og endret på, etter hvert som blant andre fagbevegelsen har kommet med sin misnøye med det de har ment ville føre til sosial dumping.

Ellen Stensrud deltok og påpekte at dette er det største arrangementet norsk LO noensinne har deltatt i sammen med europeisk fagbevegelse. Vi skal vise at vi har muskler, og meninger om tjenestedirektivet.

Tjenestedirektivets formål

Formålet med tjenestedirektivet er å øke konkurransen om å yte tjenester på tvers av grensene i EU og EØS-området. To hovedprinsipp er kjernen i forslaget til EU-kommisjonen, prinsippene om gjensidig godkjenning og om opphavsland. Det betyr at tjenesteytere som er godkjent i ett EU eller EØS-land, skal kunne tilby tjenestene sine i alle andre EU og EØS-land. Og det betyr at ansvaret for å kontrollere selskap som yter tjenester i andre land, skal legges til det landet der selskapet har registrert seg og ikke i det landet der tjenestene utføres. Hvordan man ser for seg at denne kontrollen skal gjøres er det ingen som kan svare på. Etter EU-parlamentets vedtak 16. februar er ordet opphavslandsprinsipp nevnt ofte i direktivteksten. Men forklaringen av prinsippet som ble gitt i forslaget fra EU-kommisjonen om at opphavslandets regelverk skal gjelde for «tjenesteyterens etablering, virke og adferd, tjenesteytelsens kvalitet og innhold samt normer og sertifiseringer» er tatt vekk.

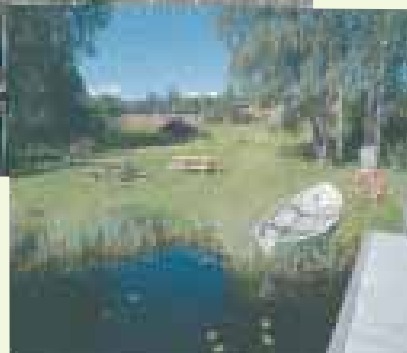
Det vil fortsatt være fristende for tjenesteyter, også norske å etablere seg der reglene er svakest. Kontrollen blir ikke enkel når det ikke kan stilles krav om at utenlandsk tjenesteyter må ha kontaktperson eller adresse i landet der tjenestene ytes og det kan heller ikke stilles krav om registrering. Det vil også bety en enorm utfordring for norske tilsynsmyndigheter, som knapt har ressurser til å føre kontroll med dagens norske regelverk.

Veilederkonferanse

Av: Kai Christoffersen

Sørmarka kurs- og konferansesenter.

Etter omlegging av Opplæring og Utviklingsfondet skal det være godkjente veiledere i distriktene som har ansvar for gjennomføring av kursene og som medfører økonomisk støtte fra fondet.

Det er derfor viktig å få noen av distriktets og fagforeningens ansatte og tillitsvalgte på kurs, slik at vi kan få midler til å holde kurs for. I dag er dette et seks dagers kurs, fordelt over to opphold, men vil nok i fremtiden ble redusert med en dag eller to.

For egen del ble første runde av veilederkurset holdt den 15 til 17. februar på Sørmarka. Første dag ble en lang og kjedelig affære, hvor en skulle bli kjent med hverandre og sitte og prate om ordet «læring» i flere timer. Sikkert pedagogisk riktig men dette har en gjort i fagbevegelsen i 20 år og det burde være mer «pedagogisk» riktig å endre oppstart slik at en sier mer om innhold, fremdrift, forventinger og mål. En merket fort hvem som har vært tillitsvalgte i mange år i en slik for-

samling, for da kommer den kritiske vurderingen av opplegget og de lover og regler som er satt for kurset. Ukritisk naiv er ingen god egenskap for tillitsvalgt og derfor en ekstra utfordring for lærerne/veilederne når det deltar tillitsvalgte med 20 års erfaring eller mer.

Dag to ble heldigvis noe bedre og mine tanker om å avbryte kurset og reise hjem ble fortrenget. Noen timer i gruppearbeid med oppgave å utarbeide et kurs hvor en satte mål, rammer, innhold ble gjennomført. Utdrag av kurset ble presentert i plenum og alle gruppene hadde gode fremførelser.

Å arbeide med forberedelsene til kurs på denne måten er noe vi har gjort i fagforeningen i mange år og det uten å vite at det heter «Didaktisk relasjonsmodell». Men det er utrolig hva en gjør for at fagforeningen skal få benytte midlene som ligger i opplæringsfondet, så jeg stiller nok på del to av kurset i slutten av mars!

Julemøtene i Haugesund og Stavanger

HAUGESUND 2. DESEMBER – STAVANGER 9. DESEMBER

Av: John Helge Kallevik

Julemøtene i 2005 ble avholdt som tradisjonen tro både i Haugesund og Stavanger.

Medlemmene møtte opp begge steder. Fra år til år vil nok antallet variere noe. Det er mange arrangementer som en har anledning å delta på med julebord, juleavslutninger og familiære sammenkomster.

For første gang på lenge var det ikke verken underholdning eller utstillinger fra leverandører. Som vanlig er vi for sent ute for å få avtaler, eller sagt på en annen måte: *Julen kommer for brått på.*

Orientering fra fagforeningen ble holdt av leder Øivind Wallentinsen. Han tok for seg ulike saker i forhold til arbeidslivet blant annet tariffoppgjøret 2006 og endringer i Arbeidsmiljøloven fra 1.1.2006.

Til dette julemøte som tidligere fikk vi mange gaver fra installatører og bedriftene.

Fagforeningen hadde kjøpt inn fenalår til utlodningen. De er utrolig populære.

Følgende fikk vi gaver fra:

I Haugesund kom det gaver fra Ahlsell (tidligere Nexans), fenalår fra fagforeningen og fra ulike bedrifter.

Heldig Per Joakimsen som vant surroundanlegg fra Nexans.

I Stavanger fikk vi gaver fra Solland, Rønning Elektro, Teknisk Bureau, Sandnes Elektriske Forretning, Fabricom, Aker Kværner Elektro ved EL & IT Klubben, Harestad Elektriske, Vagle Elektro, Siemens Stavanger, Rogaland Elektro, Runestad Elektro, YIT Stavanger, Elektros candia, Ahlsell i Hillevåg og Nexans.

Det er sjelden vi nevner enkelt gaver, men gaven gitt av Nexans på Bekkefaret var spesiell.

De gav et stort surroundanlegg. Det var kveldens høydepunkt under utlodningen.

Alt i alt virket det som medlemmene storkoste seg på julemøtene både i Haugesund og i Stavanger.

Fra julemøte i Stavanger.

Kampen om fremtidig eierskap for opplysningen 1881/1882

HOVEDOPPGJØRET 2006 – LANDSMØTET 2006

Av: *Hjørdis Henriksen*

Som hovedtillitsvalg og klubbleder for Telenors nummeropplysnings-tjeneste 1881 – 1882 og tekstte-lefon, er jeg opptatt av fremti-den for disse medlemsgrupper som Telenor vil kvitte seg med.

Derfor blir mitt innlegg i Samleskinnen preget av det.

Ved hjelp av fagbevegelsen kun-ne venstresiden i norsk politikk, bestige taburettene, med for-pliktelser på en ny politisk kurs.

Soria-Moria erklæringen ble fremforhandlet og sier blant an-net: Aktivt eierskap der staten har eierinteresser, ingen nedsalg/ut-salg i Telenor m.m.

*Forbundsstyremedlem
Hjørdis Henriksen.*

med en konsernavtale/-husavtale, hadde bransje-avtale som et av hoved-kravene til oppgjøret.

Vår «husavtale» er en rammeavtale med dertil innhold, derfor må kommende oppgjør dreie seg om atskillig mer innhold generelt og en ny omfangsbestem-melse spesielt.

I år har vi streikerett!

Jeg er så vidt begynt å tenke på vårt forestående landsmøte.

Da skulle vel alt være såre vel, vi skulle i realiteten kunne lene oss tilbake å la Telenors majoritetseier gi beskjed, men så enkelt ble det ikke. I stedet ble det for vår del, en triller som har vart ca. fem måneder.

Til tross for bred støtte fra fagbevegelsen og po-litiske grunnorganisasjoner i AP og SV sentralt, vil ikke næringsministeren forhindre et utvalg.

Jeg mener dette er selve prøvesteinen for ny poli-tisk kurs.

Et utvalg av Telenors opplysningstjeneste, kan gi store og negative konsekvenser for oss.

Vi er forlenget i gang med forberedelsene til kommende tariffrevisjon. Vi fra Telenor som lever

Vi vil både i klubb og distrikt ha nødvendige pro-cesser i denne sammenheng.

Startkonferansen er avholdt, men det er viktig at medlemmene får anledning til å mene noe om hvor-dan forbundet skal forvaltes i neste periode.

En stor takk fra Klubb Teleservice til Rogaland elek-tromontørforening for lån av link til vårt opprop

Til slutt: Lykke til med tariffoppgjøret, landsmøtet og øvrige utfordringer.

Det er viktig for oss i fagforeningen å komme oss rundt på byggeplasser og møter i klubbene for å treffe medlemmene. Medlemmene er de som har skoen på og vet hvor den trykker. Vi i fagforeningen må følge med i hva som rører seg ute i anleggene og hvordan tariffavtalen praktiseres. I tillegg får vi melde om hva som skjer i arbeidslivet i forhold til lovverk.

Vi som fagforening må alltid ta medlemmene på alvor og være behjelpelig med de utfordringer som er i hverdagen.

Vi har blitt invitert til noen årsmøter

I februar og mars holder klubbene årsmøter. Fagforeningen får ofte invitasjoner til årsmøtene i klubbene. Her er et utdrag fra noen av årsmøtene.

EL & IT Klubben Stange Elektro

EL & IT Klubben i Stange Elektro avholdt sitt årsmøte 7. februar i Folkets Hus Haugesund. Alle 4 medlemmene møtte frem på årsmøte. På årsmøte ble det informert om tjenestepensjon, drøfting rundt korte velferdspermisjoner og lønnsstatistikk. Regnskapet ble fremlagt og godkjent. Øystein Trovåg ble gjenvalgt som klubbleder, Kjell H Førland ble gjenvalgt som nestleder og Geir Kvinnesland ble gjenvalgt som kasserer. Fagforeningen ved John Helge Kallevik deltok på årsmøte.

EL & IT Klubben i Aker Kværner Elektro-region Stavanger avholdt årsmøte fredag 10. februar

EL & IT Klubben i Aker Kværner Elektro avholdt sitt årsmøte fredag 10. februar. Klubben er en del av LO Klubben i Aker Kværner Elektro. Årsmøte gikk stille og rolig for seg. Klubbleder i LO Klubben Kjell Sverre Aasheim og John Helge Kallevik fra Rogaland Elektromontørforening deltok som årsmøtets gjester. Både årsberetning og regnskaper ble enstemmig godkjent.

Valgresultatet ble fremlagt av Glenn Helge Egeland.

Klubbleder Leif-Egil Thorsen var ikke på valg.

Følgende ble valgt:

Nestleder:	Kai Christoffersen
Sekretær:	Ulf Larsen
Styremedlemmer:	Rita Pedersen
	Bjørn Inge Vågen
Varamedlem:	Leif M. Vasvik
Hovedverneombud:	Terje Hansen
Valgkomiteen:	Odd Jacobsen
	Glenn Helge Egeland
Revisorer:	Cato Hallgren
	Kjell Ove Bonneze

Årsmøte i EL & IT Klubben Fabricom fredag 17. februar

Årsmøte i EL & IT Klubben i Fabricom avholdt sitt årsmøte fredag den 17. februar i fagforeningens lokaler i Stavanger. Fagforeningen var invitert til møte. Det var ingen innkomne forslag. En del av de tillitsvalgte i klubbstyret trakk seg ved dette valget. Noen har fått andre stillinger i bedriften, blant annet som arbeidsledere.

Fra årsmøte i Fabricom.

Nestleder Oddbjørn Fåland var en av de som trakk seg fra klubbstyret. På bildet ser vi (til høyre) den nye nestlederen Tom Bakken. Han ble valgt for 2 år. Som sekretær ble Edvin Kallevåg valgt. Som styremedlem ble Are Flattun. Som 1. varamedlem ble Roar Gjesdal. 2. varamedlem ble Arvid Høyvik valgt. Til valgkomiteen ble følgende valgt: Harald Golf, Tor Jarle Håland og Roar Gjesdal. Til fagforeningens representantskap ble følgende valgt. Klubbleder Tor Einar Amundsen og kasserer Odd Helge Hamre var ikke på valg.

Av 75 medlemmer var det 41 medlemmer som deltok i valget på nye tillitsvalgte. Det er ganske bra.

Årsmøte i EL & Klubben Bravida Haugesund

EL & IT Klubben i Bravida Haugesund avholdt årsmøte onsdag 22. februar. Årsmøte vedtok å starte med å ta akkordtariffen i bruk. Tom Ove Nes ble gjenvalgt som klubbleder. På årsmøte ble de vanlige årsmøte sakene behandlet. I tillegg ble filmen om New Zealand prosjektet vist for medlemmene. Fagforeningen var også invitert til årsmøtet.

Følgende ble valgt:

Leder:

Tom Ove Nes, valgt for 2 år.

Nestleder:

Frode Mannes, valgt for 2 år.

Fra årsmøte i Bravida Haugesund.

Sekretær:

Petter I Frøyland, valgt for 2 år.

Styremedlem:

Kjell Morten Blomseth

Valg til fagforeningens representantskap:

Medlemmer:

Tom Ove Nes

Petter I Frøyland

Varamedlem:

Frode Mannes

EL & IT Klubben i Rønning Elektro

avholdt sitt årsmøte i Rogaland Elektromontørforening sitt hus i Lagårdsveien 124 i Stavanger torsdag 23. februar. Nye i klubbstyret ble Erling Helland 3. styremedlem, Sigbjørn Larsen som 4. styremedlem og 2. styremedlem ble Harald Egeland valgt. Ellers ble klubbleder Stein Roar Thomassen gjenvalgt.

Følgende klubbstyre er valgt i EL & IT Klubben Rønning Elektro:

Klubbstyret 2006:

Leder	Stein Roar Thomassen
Nestleder	Andreas Jensen
Sekretær	Stig Leander Haga
Kasserer	Trond Sæle
1. Styremedlem	Frode Jakobsen
2. Styremedlem	Harald Egeland
3. Styremedlem	Erling Helland
4. Styremedlem	Sigbjørn Larsen
Representant for Lærlinger	Hans Nøddland

Representantskapet i Rogaland Elektromontørforening:

Stein Roar Thomassen
Andreas Jensen
Stig Leander Haga
Trond Sæle

Varamedlemmer:

Frode Jakobsen
Harald Egeland
Erling Helland
Sigbjørn Larsen

Nystarta klubb: IKM Elektro

Høsten 2005 ble det opprettet tariffavtale med IKM Elektro. EL & IT Klubben hadde derfor sitt første årsmøte. De er 4 medlemmer. Som en ser av referatet var alle tilstede.

Litt historisk sus over dette hvor vi kan gjengi hele referatet fra møte.

Referat fra Årsmøte for EL & IT Klubben IKM Elektro den 28.02.06.

Møtedeltagere:

Tom Henning Eiane

Sven Egeland

Jens Omland

Paul Erik Sindland (via telefon)

Saker:

1. Valg av tillitsvalgte.
2. Klubbkasse
3. Gjennomgang av ulike saker fra klubb og forening.

Vi i klubben har ved avstemning kommet frem til at Tom Henning Eiane fortsatt skal være vår tillitsvalgt.

Når det gjelder klubbkasse anser vi det som unødvendig, da ingen vil påta seg å være kasserer.

Siden vi har hatt klubben i kun en liten periode er det ingen saker som har oppstått.

EL&IT klubben Semco Maritime har hatt årsmøte mandag 27/2 2006

Valgt styre er som følger:

Klubbleder: Hogne Tangen

Nestleder: Svein Arne Stangeland

Sekretær/Kasserer: Gunnar Barmen

Styremedlem: Kenneth Bergsagel og Arild Iversen.

Årsmøte i EL & IT Klubben Siemens Klubben i Haugesund fredag 3. mars 2006

Det var stort fremmøte på årsmøte i EL & IT Klubben i Siemens Haugesund fredag 3. mars. Årsmøte ble avholdt på møterommet til Siemens i Salhusvegen i Haugesund.

Av beretning kan vi lese at det er både avholdt styremøter og møter med tillitsvalgte i konsernet Siemens. De har avholdt møter med ledelsen hver 6. uke. En viktig sak som klubbstyret har arbeidet med er at de har hatt oppstart møter før arbeid settes i gang. Dette for å behandle HMS, anlegg-savtale og andre forhold. Dette er klubben fornøyd med. Klubbens medlemmer har deltatt på datatreff i klubbens regi. Etter det vi har erfart er det vel den eneste klubben i Rogaland som holder slike treff for medlemmene.

Regnskapet viste overskudd. Det mest interessante vi kan se av det er at hvert medlem fikk seg en julegave fra klubbstyret med blant annet et fenalår.

Valget:

Geir Inge Strand ble gjenvalgt som klubbleder.

Med seg i klubbstyret har han Vidar Vestbø, Raymond Thornquist, Odd Petter Haugen og Thorbjørn Mellingen. Hovedverneombud ble Thorbjørn Mellingen.

Trondheimskonferansen

Av: Rolf Bersås

Som tradisjon tro ble Trondheimskonferansen også i år avholdt siste helgen i januar. Forventningen til konferansen var i år økt betydelig.

Vi har fått en ny regjering som skal jobbe med oss og ikke mot oss. Samtidig var det i år rekord deltakelse på konferansen.

473 forventningsfulle deltakere benket seg sammen i Folkets Hus og fikk en flott åpning av Arne Byrkjeflot som er leder i LO Trondheim.

Fredagskvelden var viet til EU og Faglige rettigheter der innlederen var Jonas Sjøstedt som er medlem av Europaparlamentet. Etter hans innlegg ble det en forrykende diskusjon i plenum.

Kvelden ble avsluttet med politiske diskusjoner i Folkets Hus egen pub, samtidig som en fikk treffe fagforeningskamerater fra det ganske land over en øl.

Lørdagen startet opp med temaene Pensjon med AFP ordningen og kampen mot sosial dumping. Representantskapet til LO har fulgt opp noe av dette, men vi må være særdeles på vakt på det som skjer i forbindelse med AFP.

Hovedinnledningene på lørdag skulle legge vekt på følgende punkter:

- Oppfølging av fagbevegelsen krav til de rød-grønne partiene.
- Gjennomføring av Soria – Moria erklæringen

Innleiderne her var Ellen Stensrud fra LO, Martin Kolberg Partisekretær AP, Sonja Tinnesand Faglig leder SV og Ola Borten Moe Stortingsrepresentant SP. Etter min oppfatning var det klar tale fra Ellen Stensrud og Sonja Tinnesand.

Fra både Martin Kolberg og Ola Borten Moe kom det kun politisk svada og ingen konkret vilje til å vise kortene til konferanse deltakerne. Samtidig valgte disse og forlate konferansen før det ble debatt i plenum. Dette irriterte mange av deltakerne som hadde forberedt seg grundig på sine innlegg.

Lørdagen ble avsluttet på Olavs Pub med sosialt samvær og allsang.

Søndagen startet opp med innledning av Harald Reppesgaard som er psykiater. Han tok for seg mental helse på arbeidsplassen, samt de faktorene som spiller inn ved harde omstillinger i arbeidslivet.

Siste delen på søndagen var viet til «Åpen faglig politisk time.»

Her var det spesielt to ting jeg vil fremheve.

Det var Venke Heimdal tillitsvalgt i Opplysningen 1881 som la frem saken deres om salg av 1881 på en særdeles gripende måte. Hun fikk også hele salen sin oppslutning til en uttalelse som sier: **Nei til salg av Opplysningen 1881 og trampeklapp.**

Her er det også nå laget ett opprop som dere kan gå inn og lese på www.rele.no

Samtidig som dere signerer oppropet.

Den neste var Rogalands egen Ommund Stokka som hadde et forrykende bra innlegg og rollespill om Colombianske fagforeningskamerater og deres kamp for å overleve i ett diktatur.

Trondheimskonferansen er kommet for å bli og det er en flott plass å få faglig påfyll til nye økter som tillitsvalgt, så med disse ordene vil jeg anbefale alle interesserte til å sette av siste helg i januar neste år for å oppleve denne flotte konferansen i Trønderhovedstaden.

Representant i pensjonistutvalget

– Alf Olaf Tvedt

Av: John Helge Kallevik

Alf Olaf Tvedt.

Arbeid i pensjonistutvalget

Alf Olaf er valgt som medlem av fagforeningens pensjonist utvalg. For øvrig er det Sverre H Larsen som er leder av utvalget. Alf Olaf er fra Norheim i Karmøy Kommune. Arbeider med ulike saker i pensjonist utvalget, blant annet om pensjonskommisjonens innstilling.

I tillegg tar de opp turer for pensjonistene. Senest var de i Danmark på tur. Alf Olaf tar seg av pensjonist medlemmene på Haugalandet. Han synes at de kunne nok prioritert det noe høyere å delta på de tiltak de setter i gang. Han trives godt med arbeidet i utvalget. Det er trivelig gjeng som er valgte i utvalget.

Etter Alf Olaf sitt syn kan ikke utvalget bare arbeide med turer. Det er også andre viktige saker som å passe på når medlemmene fyller år og samle medlemmene til møter.

Gjerne at det ble laget til et eget møte før jul.

Private sysler

Han er en ivrig fritidsfisker, eller som noen vil si, yrkesfisker. Han trives i båten sin han har liggende i båt-havna i Røyksund. Han har hatt flere båter, den han har nå er på 32 fot.

«Det er utrolig jeg er i live, sier Alfleende. Han er litt av ei urokråke om bord. Flere ganger har han havnet i sjøen. Men han er en spreking som kommer seg om bord igjen.

Fra gamle dager som elektriker

Alf begynte i lære 10. oktober 1952. Han ble medlem omtrent samtidig. Han begynte i firmaet Per Velde. Først som ærendsgutt. De fleste startet som ærendsgutt før de fikk begynne i læret.

Han tok fagbrevet i 1960. Per Velde hadde som arbeid med husinstallasjon og en del skipsarbeid, både på Flytedokken og på HMV. Det var 3 montører, en kjølemontør og en lærling. Fra 1960 til 1970 reiste han til sjøs og reiste for rederiene Knutsen OAS, Haaland og Amlie. Den kjekkeste båten var Concordia Capo. Her var han elektriker. Båten var en stykkgodsbåt på 9000 tonn. Båten gikk på Middelhavet og Statene.

Etter Per Velde begynte han i Eikeland og så til

Haugesund Elektriske. Etter en tid hos dem begynte han hos HMV. (Det som i dag heter Vetco Aibel) Inn-mellom var han i det militæret på Trandum.

Alle som gikk læretida i firmaet Per Velde ble opp-sagt etter at de tok fagprøven.

Kjente personer i gamle dager

På spørsmål om hvem som har betydd mye for fagfor-eningen på Haugalandet så er det noen han vil trekke frem blant annet Alf Johansen og Per Bang.

Alf var akkordkontrollør i en årrekke. Det var ingen som slo han i å få mest ut av akkordene.

Holger Lystrup var formann i fagforeningen. Det var en god mann. Flinke med forhandlinger. Han som fagforeningsformann var den som måtte ta forhand-lingene mot bedriftene. Holger arbeidet hos Holme-dal Elektriske.

Møter i gamle dager

Det var ingen møter på bedriftene i den tida. De hadde ikke tillitsvalgte på bedriften og alle møtene som ble avholdt var i fagforeningen. Det var omtrent hver fredag de hadde møter. Det ble diskutert mye om ak-kordarbeid. Arbeidsgiverne likte ikke de gode akkor-dene som ble utbetalt. En gang hadde han 142 % på akkorden. Bedriften ville ikke betale. Da ble det møte med bedriften hvor fagforeningens akkordtillitsmann møtte på vegne av akkordlaget.

Medlemmene stilte opp på medlemsmøtene i fag-foreningen. Det var et utrolig samhold blant medlem-mene.

Alf brukte egen moped hvor han skrev kilometer-godtgjørelse. Det ville ikke bedriften betale. Da for-langte Alf taxi. Nei det skulle han ikke få. Alf måtte til-kalle hjelp fra fagforeningen. I dette tilfelle fikk han utbetalt kilometergodtgjørelsen.

Akkord:

De arbeidet bare akkord. De tjente bra. Noen uenighe-ter var det, men stort sett fikk de løst opp i sakene etter hvert. En gang hadde de en skoleungdom med seg på akkorden. Bedriften nektet å utbetale akkordoverskud-det til skoleguttene. Det betydde at det var bedriften som skulle stikke av med det overskuddet. Dette fant akkordlaget seg ikke i. Det betydde at de selv måtte ta saken opp med bedriften. Da fikk skoleguttene utbetalt akkorden. Alternativt skulle jo overskuddet blitt fordelt på de andre montørene.

Aktiviteter

i fagforening/Distrikt og forbund frem til sommeren!

Kursplaner 2006 – Rogaland Elektromontørforening
Påmelding sendes til e-post: firmapost@rele.no eller
ta kontakt med fagforeningen pr. telefon.

MEDLEMSKURS

25. – 27. april. **Sted:** Haugalandet.
Målgruppe: Kus for alle medlemmer som vil vite mer om det å være fagorganisert.

UNGDOMSKURS

07. – 09. juni i Vagleleiren.
Målgruppe: Lærlinger og andre ungdommer som trenger en innføring i hvorfor vi har et fagforbund.

KLUBBSTYREKONFERANSE

13. – 15. juni. Egersund.
Målgruppe: Klubbstyret som ønsker å lære om hvordan en klubb bør fungere. For best utbytte bør hele klubbstyret være med, og minimum 2 personer.

VIDEREGÅENDE KURS FOR TILLITSVALGTE

12. – 14. september. Sola.
Målgruppe: Tillitsvalgte som ønsker mer «påfyll».

KURS I TALE & DEBATTEKNIKK

24-25 oktober. Lagårdsveien.
Målgruppe: Landsmøtedelegater, tillitsvalgte, representantskapsmedlemmer og medlemmer.

HMS KONFERANSE

01. – 02. november. Stavanger
Målgruppe: Verneombud og tillitsvalgte.

STUDIE OG VEILEDERSAMLING

21. – 22. november. Haugesund
Målgruppe. Studieutvalget i RELE og Distrikt. Alle som har veilederkompetanse.

ÅRSMØTE DISTRIKT ROGALAND

Folkets hus i Stavanger den 25. april.

Feriehjemmet «STANGHOLMSKNATTEN»

Fylke:

Aust Agder

Eier:

EL og IT Forbundet
Distrikt Agder.

Bestilling:

EL & IT Forbundets – Distriktskontor i Agder
Tlf. 37 07 30 40 – Faks: 37 07 30 01

E-mail:

elogit@arendal.online.no

Beliggenhet:

På Fevik ved Grefstadvika.

Antall sengeplasser:

Et soverom med 4 sengepasser, stue med mulighet for 2 soveplasser.
Det er dyner og puter i hytta.

Aktivitetmuligheter:

10 min. kjøring fra Grimstad, 20 min. kjøring fra Arendal.
40 min. kjøring fra Dyreparken i Kristiansand.

Feriehjemmet «HAVRO»

Beliggenhet:

Flostahalvøya ved Narestø på Skinnfelltangen.

Antall sengeplasser:

Soverom 1: 4 sengeplasser, Soverom 2: 2 sengeplasser, Stue: 2 sengeplasser.

Aktivitetmuligheter:

15 min. kjøring fra Arendal, 1 time fra Dyreparken i Kristiansand, hytta ligger midt i Sørlandets idylliske skjærgård.

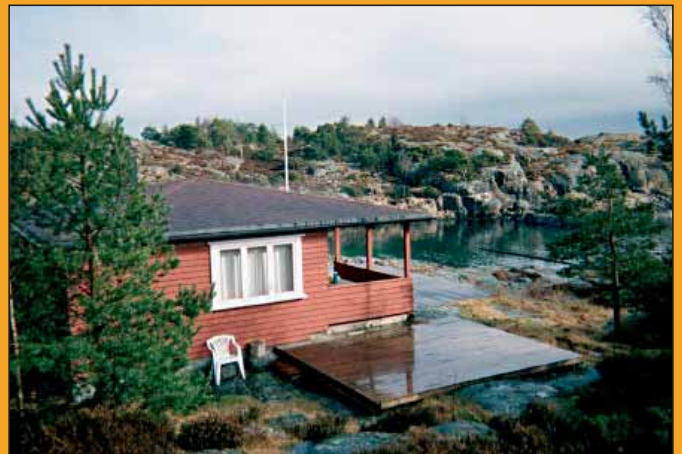
Leieforhold:

Leieprisen er for medlemmer 1.500,- pr. uke fra mandag til søndag.

Leieprisen for ikke medlemmer er 2.500,- pr. uke.

Helgeleie er henholdsvis 500,- og 800,-

I utgangspunktet leies hyttene ut hele året og medlemmer i Agder har førsteretten.

Søknadsfrist er 1. mai

VERNEBRILLER

– vurdering hos optiker

Av: HMS Utvalget

Vernebriller som brukes ute i industri varierer i kvalitet og de er laget på en annerledes måte nå enn tidligere. Nå er brillen buet og er i ett stykke. Alt er i plast. Hvordan vil denne type brille påvirke synet vårt daglig og på sikt?

Kostnad er en viktig årsak til at industrien velger billige løsninger. Enkelte typer briller fås til 25,- kr pr stk ved kjøp av 300 – 500 briller ved hvert innkjøp.

HMS utvalget i fagforeningen har fått mange klager på denne type brille og med spørsmål på hvordan brillene vil påvirke synet på sikt.

Medlemmene som er på arbeidstidsordninger, offshore eller på landanlegg, har arbeidsdager opp til 12 timer. Brillene har de på seg under hele arbeidsøkten, bare avbrutt av mat- og kaffepauser.

For å få en faglig vurdering av brillene tok vi ett par med til optiker Siv Kristin Olsen hos Brilleland.

Hun kunne referere til spesialist fra Zeiss. (Kjent brilleglass fabrikk).

Vernebrillene er av dårlig optisk kvalitet. De er masseprodusert med rimelige glass og er billig i innkjøp. Når brillene er buet, som denne brillen, gir det en prismatisk effekt avhengig av blikkretning. Prismatisk effekt gir en endring i øyets stilling, som er en belastning for øynene. Dette kan medføre hodepine og en kan føle seg uopplagt. I tillegg vil plagene kunne ta vekk fokuset fra det som skal utføres.

En får rett og slett igjen det en betaler for. Anbefalingen er at en bruker optisk slipte glass, enten CR39 (plastglass) eller polykarbonat. Dette er avhengig av sikkerhetsklasse. CR 39 bør herdes da det er et mykt materiale. Nye briller vil koste ca 1500,-. Så her er det store forskjeller på prisen.

Hvor lenge en har en slik plast brille er vanskelig å uttale seg om, vanlig levetid er ca 2 år. En vernebrille som er korrekt i forhold til herdet glass og optisk slipte blir mer en del av verktøyet for den enkelte. I den sammenheng må en nok regne med mindre svinn.

HMS Utvalget vil derfor anbefale klubber – Verneombud og Hovedverneombud om følgende:

1. Gjennomgå rutiner og krav til vernebriller. (hvor er det påbudt og hvilket arbeid utføres)
2. Still krav om synstest for alle som bruker briller – lese eller gangbriller. Synstest belastes bedriften.
3. Still krav til at brillene er behagelige å ha på (selv med hørselsklokker)
4. Still krav til at brillene har slipte optiske glass og er rette (ikke buet)
5. Still krav om å få være med i beslutningsprosessen. Ikke overlat til økonomene og innkjøperne alene å bestemme brilletype.

Flere døde i arbeidsulykker

Et dystert år. Slik karakteriserer Arbeidstilsynet fjoråret med henblikk på antallet arbeidsulykker.

48 personer omkom i ulykker på arbeidsplassen i fjor. Det er ti flere enn i 2004, eller en økning på hele 13 prosent. Risikoen for ulykker er ikke uventet størst innen bygg- og anleggsbransjen, samt i landbruket.

2005 var et dystert år når det gjelder tallet på dødsulykker i arbeidslivet, spesielt for landbruk og bygg og anlegg, sier den nye direktøren for Arbeidstilsynet, Ingrid Finboe Svendsen.

En av de omkomne var kvinne, viser de nye talene fra tilsynet.

Kurs i hjemmeside-snekring

Av: Kai Christoffersen

Den 22. februar ble det arrangert data kurs i AOF sine lokaler i Sandnes for klubbene, og alle deltakerne skulle i løpet av dagen lage klubbens hjemmeside. Mange tilfrittsvalgte har hatt ønske om å ha en hjemmeside for klubben, men har vegret seg fordi det er vanskelig, tar tid og en kan ikke så mye data.

Fagforeningens utfordring var å få til et kurs som på en enkel måte fikk deltakerne igjennom de enkle trinnene for å lage hjemmeside slik at alle kan klare dette. Noen klubber har flotte og avanserte hjemmesider, og blir de holdt oppdatert så er det meget bra. Ikke alle klubber sitter på ressurser som skal til for å lage hjemmeside, men vi fant en måte å få laget gode og presentable sider på.

Vi har valgt å bruke freewebs som har ferdige maler som kan velges, og en finner farge og layout som en ønsker å bruke. Enkel meny gjør det lett å legge til sider og fylle disse med informasjon, linke andre sider og som har de fleste funksjoner vi kjenner fra større og kostbare hjemmesider.

Sidene har en begrensning på 40 MB og om klubbene vil benytte gratis versjonen så kommer det etter en uke noe reklame i toppen av hjemmesiden. Ønsker klubbene å bruke mer plass eller å fjerne reklamen så kan en abonnere og det koster ca Nkr 400,- pr. år.

På kurset var det meget god innsats og klubbene var godt i gang med sidene som de på under to timer hadde fått registrert og gjort malene til. At det var Olympiske Leker og damestafett samme dag som vi hadde data kurs og trengte linjer ut i den store verden, var det ingen som hadde tenkt på da kurset ble planlagt. Mange brukere på Telenor nettet som fulgte Olympiske Leker på web radio og

web-TV reduserte hastigheten på internett så mye at det var plagsomt til tider. Men dårlig norsk innsats gjorde heldigvis at farten på internett tok seg opp igjen og arbeidet kunne fortsette.

Litt tanker og ideer i fellesskap om hva hjemmesidene bør inneholde og hva er det medlemmene forventer å finne på hjemmesiden ble nedskrevet. Når så klokken nærmet seg 15.00 var det tid for å avslutte og alle hadde da fått sidene til å fungere og testet på nettet. Det viktigste arbeidet står igjen med å få nødvendig informasjon ut på sidene og dette må gjøres kontinuerlig.

Hjemmesidene legges ut under linker på distriktets hjemmeside.

Om dere ønsker det så sjekk noen av hjemmesidene som ble laget ved å følge disse adressene:

<http://www.freewebs.com/tbklubben/>
Teknisk Bureau.
<http://www.freewebs.com/fabricom/>
Fabricom.
http://www.freewebs.com/ronning_klubben/
Rønning.
<http://norse.svanes.net/> Norse Technology.

Stafettpinnen

Av: Trond Sæle

Kasserer: Rønning Elektro klubben

«Takker» Svein Åge i TB klubben for utfordringen med å ta stafettpinnen videre mellom klubbene i Rogaland Elektromontørforening. Det er vel ikke så ofte at andre enn klubblederne blir utfordret i denne spalten, men det er rart hva kollegialt kjennskap og vennskap kan føre til!

Jeg heter Trond Sæle, har rundet 40 år, og bor nå på Sandnes med Monicha og våre 4 barn. Tilbringer mange helger, samt store deler av ferien på Lista. Et lite nedlagt småbruk oppe i heia, som har vært i slektens eie siden første halvdel av 1800-tallet. Her blir det hugget ved, fisket og fanget krabbe nede ved sjøen, og ikke minst jakt på elg, hjort og rådyr når høsten kommer.

Jeg startet læretiden i Olaf Rønning & co. a/s i 1982, den gang lokalisert på Storhaug i Stavanger. I dag heter bedriften Rønning Elektro a/s, og er etablert på Mariero, Stavanger. I år, 2006, jubilerer bedriften som 70 åring, og alle ansatte, med følge, er invitert med på tur til Aberdeen i Skottland til sommeren.

Rønning Elektro klubben har i dag 52 medlemmer, noe som var bra prosentvis oppslutning, før oppkjøpet av svakstrømsfirmaet ADK-teknikk for en del år siden, og deretter Jæren Elektro. Disse nærmere 40 nye ansatte har vist seg å være vanskelig å få med i klubben, bortsett fra noen få «helter» som brøt ut og meldte seg inn i fagforeningen, ikke helt uten «div» kommentarer den gang. Men potensialet er der, og det er bare å håpe at flere og flere ser verdien av det arbeidet klubben gjør, sammen med fagforeningen, for å opprettholde gode lønns- og arbeidsvilkår for alle ansatte. Det er svært gledelig at de aller fleste lærlinger ber om innmeldingsblankett etter en liten briefing, det gir håp for fremtiden!

Klubbstyret består av 8 klubbmedlemmer som representerer byggsiden, service-, svakstrøms- og

Trond Sæle.

automasjonsavdelingen. Dette medfører ofte gode diskusjoner med stor takhøyde, samt at flere får prøve seg som tillitsvalgt, og som oftest blir vi enige. Det er en god tone mellom klubb og ledelse i bedriften, men allikevel får vi det aldri som vi vil ha det, men det er det vist ingen andre heller som gjør!

Nå er det ikke så mange minuttene til Samleskinnens deadline, så jeg får avslutte her og få mail't dette av gårde i en fart!

PS. Bjørn Vetrhus, Vagle elektro. Utfordrer deg til å føre stafettpinnen videre, lykke til!

Helse, Miljø og Sikkerhet

Kai Christoffersen.

Helse, Miljø og Sikkerhetsutvalget i fagforeningen hadde møte den 17. januar og skal ha nytt møte i slutten av mars. I utvalget har HMS konferansen blitt oppsummert og kommende konferanse i november er under planlegging. Utover denne konferansen har vernebriller stått på dagsorden og vi har hatt kontakt med optiker rundt kvaliteten på vernebrillene som våre bedrifter benytter. Utvalget har hatt en

diskusjon rundt en europeisk rapport som er laget og som tar

for seg fremtidens arbeidsmiljøproblemer. De utfordringer som kanskje er spesielle for vår bransje er:

- Mangel på fysisk aktivitet.
- Vibrasjoner og ugunstige arbeidsposisjoner.
- Økt kompleksitet av ny teknologi på arbeidstakerne.
- Kombinert eksponering for vibrasjoner og muskelarbeid.

Utvalget har også startet et arbeid med å sammenligne de forskjellige rotasjonsordningene som brukes for å finne den eller de ordningene som er best ihht. HMS.

Det er også å håpe at utvalget blir brukt av klubbene og deres tillitsvalgte/verneombud slik at vi får innspill fra dere, men også at vi kan holde en kort innledning på HMS tema på for eksempel et medlemsmøte.

For utvalget: Kai Christoffersen

Oljeutvalget

Leif-Egil Thorsen.

Olje og Anlegg, Tvistesituasjonen:

Oljeutvalget i Rogaland er opptatt av å holde trykk på innsendte tvister. Ny purring på tvistebehandlingene sendt EL&IT og tatt opp i nytt olje og anlegg utvalg sentralt.

En del av skylden for rotet i EL&IT sentralt har vist seg at det var en ansatt postleveringen som ikke leverte videre innkommet post. Personen har nå sluttet og EL&IT regner med at dette nå skal ordne seg. Vi

kommer likevel til å følge nøye med på behandlingen videre, for å sjekke ut om rutinene er gode nok.

2-4 Rotasjon offshore:

Der er flere og flere av operatørselskapene som forlanger at vår underleverandør -bedrifter leverer personell som går 2-4 rotasjon ute på sokkelen. Så å si alle er enige om at det er fint og gå 2-4 rotasjoner offshore med den ekstra fritid det medfører, men det syndes i stor stil fra de forskjellige bedrifter på avtaleverket i slike saker. Vi registrerer at bedrifter sender dere ut på rotasjon der dere taper både lønn, pensjonspoeng og feriepenger på nærmere 10% av total lønn. Vi ber dere bruke de tillitsvalgte i deres respektive klubber for å sørge for at dere får den tarifferte lønn dere har krav på, eventuelt at en da heller følger den rotasjonen som er tariffert i offshoreavtalen.

Rotasjonsordninger onshore:

Det er fortsatt slik at oljeutvalget fremmer krav om endringer i den felles protokollen mellom de 5 forbundene for å gjøre den mer fleksibel for brukerne. (Mulighet for mer enn 3 varianter rotasjoner). Dette er der også enighet om fra flere brukere av avtalen. Det viser seg likevel at protokollen har vært en suksess, da en nå har full oversikt over alle rotasjonsordningene som blir godkjent innen de 5 Forbundene.

Når det gjelder godkjenningen av 14-21 på Melkøya og Aukra, er dette en prøveordning som skal evalueres når oppdraget er slutt. Der har allerede i 2005 vært en devaluering som var veldig positiv sett ut fra brukernes side. Det er dessverre mange innenfor helse og forskningsmiljøet som fortsatt mener at en slik ordning er til skade for den enkelte, og dermed ikke bør videreføres. Vi har brukt en del ressurser for å sikre gode ordninger for våre medlemmer, og kommer fortsatt til å arbeide aktivt for vårt mål om 33,6 timers uke for reisepersonell.

På bakgrunn av at 14-21 er en prøveordning, er det blitt avslått søknader fra Haugesund (EL&IT klubben i Vetco), samt i Egersund (FF klubben i Aker Kværner).

På bakgrunn av kriteriene for godkjenningen av 14-21 ordningene på Melkøya og Aukra der en krever at alle bedrifter/klubber selv skal søke godkjenning for medlemmene, har det blitt en stor pågang fra bedrifter uten tariffavtale for å få tariffavtaler for å kunne søke godkjenning av 14-21 avtalene. Det har også hjulpet at de som skal gå ordningene må være medlemmer i forbundene.

Oljeutvalget:

Vi har de siste utvalgsmøter nå på vinteren hatt dårlig oppmøte fra klubbens side. Hva det skyldes vites ikke, men jeg vil oppfordre alle til å følge opp klubben sin slik at det blir fokus på å møte opp for å bidra med hvordan – og i hvilken retning oljeklubbene skal arbeide videre. Det er viktig at alle deltar slik at en er sikker på å fange opp og jobbe direkte for meningene til dere medlemmer. Vi har i utvalget også besluttet at alle klubber som tilhører utvalget skal bidra med innlegg her i Samleskinnen. Foreløpig går dette noe tregt og kun en har bidratt utover undertegnede. Derfor vil jeg benytte anledningen til å oppfordre dere til å presse på for å få deres tillitsvalgte «eller medlemmer» til å lage sitt bidrag for bladet. Dette er noe som flere personer kan hjelpe til med, så det kreves ikke mye arbeid, bare vilje.

NB: Sørg for at avtaleverket blir fulgt. Gi beskjed om dere oppdager overtramp!

Ha en riktig God Påske!

Hilsen Leif-Egil Thorsen

Raske skiftrotasjoner med klokka gir bedre velvære for eldre arbeidstakere

Av: Norunn K. Torheim

Eldre skiftarbeidere som jobber ett morgen-, ett kvelds- og ett nattskift og deretter har to fridager, er mindre søvnige, presterer bedre og har bedre søvnkvalitet. De får også arbeidsliv og familieliv til å gå bedre sammen.

Det viser en studie som det finske arbeidsmiljøinstituttet har utført ved Finnairs flyservice. Studien er publisert i International Journal of Psychophysiology.

Vil at eldre skal jobbe lenger

Forskningen er en del av et EU-prosjekt der målet er å fremme eldre arbeidstakers muligheter til å fortsette i arbeidslivet. Tidligere forskning fra det finske instituttet har vist at stigende alder fører til at man trenger lenger tilpasningstid ved flere påfølgende nattskift og at man får større problemer med søvnløshet etter nattskift.

Nytt skiftsystem

273 Finnair-ansatte deltok i studien. De ble delt i en testgruppe og en kontrollgruppe som ble undersøkt før og etter at skiftsystemene hadde pågått i et halvt år. Testgruppen jobbet ett morgen-, ett kvelds- og ett nattskift og hadde deretter to fridager. Kvelds- og nattskift var delvis overlappende, noe som ga mer nattarbeid, men også mer effektiv arbeidstid. Kontrollgruppen jobbet etter gammelt skjema; tre kvelds-, morgen- eller nattskift på rad og deretter to fridager.

Mange fordeler med nytt system

Personene i testgruppen rapporterte om økt våkenhet både på nattskift og på fridager til tross for at mengden

nattarbeid økte. De sov lenger og søvnkvaliteten ble bedre og den opplevde arbeidstilfredsheten på nattskift ble bedre. Det ble også lettere å få familie og sosialliv til å gå sammen med arbeidet, og egenopplevd helse og tilfredshet ble bedre. Forbedringene var generelt større hos eldre arbeidstakere (over 45 år).

Finske bedrifter tar i bruk nye skiftordninger

Finnair har nå gått over til den nye skiftordningen. Det finske arbeidsmiljøinstituttet har tidligere vist at jobbtilfredshet til eldre fabrikkarbeidstakere blir bedre med et raskt skiftsystem med klokka (to morgen-, to kvelds- og to nattskift og 4 fridager). I dag har dette systemet spredt seg til metallindustri, energiproduksjon, kjemisk industri og papirindustri i Finland.

Referanse

Härmä M, Hakola T, Kandolin I, Sallinen M, Virkkala J, Bonnefond A and Mutanen P: A controlled intervention study on the effects of a very rapidly forward rotating shift system on sleep-wakefulness and well-being among young and elderly shift workers. International Journal of Psychophysiology, 2005. [Les sammen- drag i Pubmed](#)

Kilde: [Det finske arbeidsmiljøinstituttets nettsider](#)

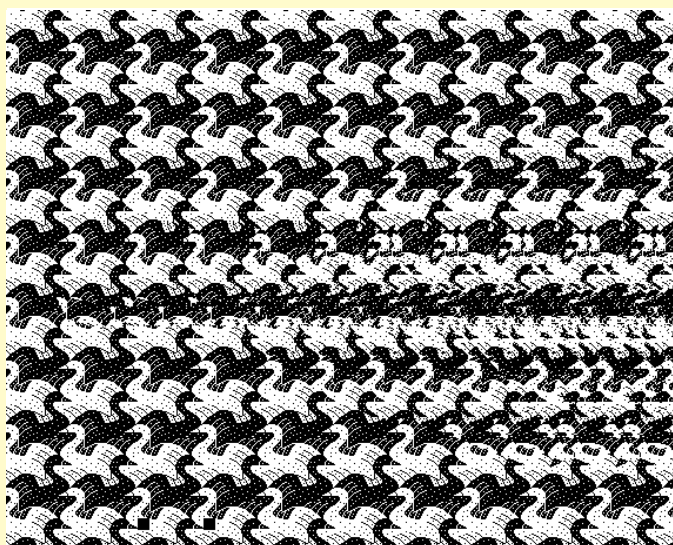
Årsmøte i klubbene

Stinn brakke på årsmøte i YIT Haugesund i går den 14. mars 2006.

Stinn brakke på årsmøte i YIT Haugesund tirsdag 14. mars. Leder Inge Johannes Kolstø ledet møtet. Beretninger og regnskapene ble enstemmig godkjent. Fagforeningen var invitert og orienterte om utfordringene ved årets tariffoppgjør. Leder Inge Johannes Kolstø ble gjenvalgt til klubbleder. Nestleder Kjell Olav Eriksen og kasserer Bjørn Yngvar Sørensen var ikke på valg. Årsmøte vedtok å velge en lærlingerepresentant som klubbstyremedlem. Klubbstyret loddet ut 3 gavekort a 1000 kr hver.

Sudoku + magic eye

5	3			7				
6			1	9	5			
	9	8					6	
8				6				3
4			8		3			1
7				2				6
	6					2	8	
			4	1	9			5
				8			7	9

De som sender oss en E-post og beskriver hva de ser i magic eye oppgaven skal også få en oppmerksomhet.

Rett svar på Sudoku sendes:

Rogaland Elektromontørforening, Lagårdsveien 124, 4011 Stavanger.

Eller bruk E-post: firmapost@rele.no

Det trekkes en vinner som får 10 skrapelodd i premie.

Vinner i Samleskinnen nr 4-05 var: Kjell-Bjørn Aaserød og redaksjonen gratulerer.

Det var en gang en bonde som hadde problemer med at kråkene spiste opp alle jordbærene hans. Han ble tipset av en kamerat om en fremragende jeger som ikke bodde så langt unna. Han ringte jegeren og de avtalte at han skulle komme neste dag for å skyte kråker.

– Når kommer du, da? Lurte bonden.

– Tja, sånn åtte – ti på halv ni.

Presis klokka åtte neste morgen kom jegeren og de skaut kråker hele dagen. Da kvelden kom var det ennå mange kråker igjen, så de avtalte at jegeren skulle komme igjen neste dag.

– Du kommer vel sånn åtte – ti på halv ni i morgen også, da? Spurte bonden. – Ja, det er greit, svarte jegeren.

Og neste dag var han der igjen – presis klokka åtte. Så skaut de kråker igjen. Da de hadde holdt på en stund og skulle ha en pause, sa bonden: – Jeg la merke til at du skaut med børsa på høyre skulder i går, men i dag skaut du på venstre skulder. Hvorfor det?

– Å, det er det at jeg skyter like bra på begge skuldrene, så det har ingenting å si for meg hvilken skulder jeg bruker.

– Men hvordan bestemmer du deg for hvilken skulder du skal bruke, da? Lurte bonden.

– Jeg pleier å se på kjerringa om morgenen. Ligger hun på høyre side, skyter jeg på høyre skulder og ligger hun på venstre side skyter jeg på venstre skulder, svarte jegeren.

– Men hva om hun ligger på ryggen, da? Spurte bonden.

– Da kommer jeg ti på halv ni...

Hilsen fra Ormen Lange

Av: Eimund Himle

Fra forbundets besøk på anlegget.

Her oppe i midt Norge har vi kommet godt i gang med jobben på Nyhamna på Gossen i Aukra kommune.

Det vi holder på med er installasjonsarbeidet til Ormen Lange som ligger på 1100 meters dyp i norske-renna utenfor kysten her.

Vi jobber akkord etter Akkordtariff for Landbasert virksomhet (landlista). Dette byr jo på noen utfordringer som vi ikke pleier å ha, i tillegg til de vanlige utfordringene som vi støter på ved omfattende og store akkordanlegg.

Dette er heldigvis en ren akkordjobb der alt skal være prissatt i lista eller på 07 Avtaler.

Etter en tids støy har vi nå igjen fått en god dialog med bedriftens representanter på anlegget der vi kommer frem til fornuftige avtaler og arbeidsmetoder som begge parter kan være fornøyd med.

Litt av anlegget.

Vi er kommet i den spesielle situasjon at han som startet som akkordtaker på anlegget fikk skrevet og signert 3 stk 07 avtaler som var så gode at bedriften ville si disse opp. Dette er sendt videre til tvistebehandling mellom EL & IT og TELFO.

Her oppe avventer vi spent på avgjørelsen av disse tvistene, det blir jo litt spesielt hvis bedriftene har mulighet for å trekke tilbake avtaler midt i et prosjekt. Våre Rammebetingelser vil jo da være totalt uforutsigbare og det eneste bedriftene trenger å gjøre er å følge med på hvordan vi ligger an lønsmessig på akkorden, for så å stramme inn på avtalene hvis det skulle vise seg at vi faktisk kan tjene penger.

Vi er pr dags dato ca 80 montører på jobb her oppe men vi må trappe opp med 25 pr uke i mange uker fremover nå og vil nok nå en topp på ca 6–700 mann.

Det skal trekkes ca 2 millioner meter med kabel på dette anlegget. Totalt skal vi utføre ca 650 000 timer på våre fag i løpet av de neste 12 månedene.

Her oppe går det for tiden svært bra hvor alle har godt humør og trekker mye kabel, 53 000 meter bare siste uke. Godt humør og mye latter både ute i grøftene og inne i kontorriggen.

Forhandlingene foregår heldigvis inne på kontoret her oppe på anlegget og ikke ute i grøftene eller på Stord.

Vi har utsikter til en veldig god akkordutbetaling slik det ser ut nå og vi har tross alt utført over 70 000 timer allerede. Så alle som kommer opp hit er hjertelig velkommen og lønna tror jeg nok de fleste vil bli fornøyd med til slutt.

*Med Vennlig Hilsen
Eimund Himle, Akkordtaker*

Arbeidsgiverne ønsker å bruke lønn som konkurransemiddel

Av: Geir Ove Bernhoff

Det er en uttalt politikk fra våre arbeidsgiveres hovedorganisasjon at vår lønn skal brukes som et konkurransemiddel. De ønsker seg bort fra felles lønnsystemer og over på individuell lønnsavtaler med den enkelte arbeidstaker.

Vi har i den senere tid merket at våre arbeidsgivere har utviklet et tett og disiplinert samarbeid seg i mellom. Samtidig som de er særdeles pliktoppfyllende ovenfor vedtak og retningslinjer som kommer fra deres organisasjoner (NELFO og NHO). Flere klubber har med dette opplevd at deres arbeidsgivermotpart opptrer langt mer aggressivt i forhandlinger rundt lønns- og arbeidsvilkår. Vi har registrert at det bare er et fåtall blant EL & IT Forbundets klubber under Landsoverenskomsten som har mottatt lokale tillegg de siste 3 årene.

Kurs for klubbene

Som en konsekvens av dette arrangerte Rogaland Elektromontørforening et kurs for klubbenes forhandlingsutvalg. Kurset hadde som mål å styrke klubbenes forhandlingsteknikk og strategi, slik at de kan slå tilbake bedriftenes aggressive angrep på våre avtaler.

Invitasjonen til dette kurset gikk ut til samtlige av våre klubber i Rogaland, med en spesiell invitasjon til klubber som hadde lite erfaring med forhandlinger.

Klubbene som meldte seg på kurset var YIT Stavanger og Haugesund, Teknisk Bureau Stavanger, Rønning, Vagle, Carlsen og Fabricom.

Innholdet på kurset var bl.a. forhandlingspsykologi, teknikk og strategi, hvordan våre arbeidsgivere

tenker, hvordan aksjonere, hvordan klubbene kan søke hjelp og støtte, lover og avtaler samt lokale lønnsavtaler.

Hva ønsker vi

Hovedmålet med våre avtaler mot bedriftene er å etablere gode kollektive lønns- og arbeidsvilkår, basert på objektive kriterier. Med andre ord avtaler fritt for «trynetillegg», hvor arbeidsgiver fritt kan styre de ansattes lojalitet og velvilje via lønn. Kriterier som samarbeidsevne, orden, serviceholdning og innovasjon er eksempler på slike kriterier, og hvor arbeidsgiver kan «sjalte og valte» med de ansattes lønn etter svært tvilsomme bedømminger. Objektive kriterier er kriterier som ikke kan være gjenstand for «sysning» og eksempler på slike kan være ansiennitet, ekstra fagbrev og ansvar for servicebil. Det er også viktig å begrense antall kriterier i en lønnsavtale til et minimum, da et større antall kriterier lettere vil gi en åpning for arbeidsgiver til å differensiere arbeidstakerne etter sine subjektive behov. Til mindre og enklere kriterier, desto flere fornøyde medlemmer.

Kollektive lønns- og arbeidsvilkår

Som jeg tidligere nevnte er arbeidsgivernes mål å innføre mest mulig individuelle lønnsavtaler. NHO mener at vi i dag har 26 % for høye

lønninger. For å kunne bøte på dette er midlet å innføre individuelle lønnsavtaler. Det er et allment kjent faktum at vi har størst makt når vi står samlet om våre krav. Som enkeltpersoner har de fleste av oss lite å stille opp i mot våre arbeidsgiveres makt og styringsrett. Arbeidsgiverne vil på denne måte kunne gi flertallet lavere lønn, mens det kun er sjefens nøkkelpersonell som får tillegg utover dette. Erfaringsmessig synker bedriftens totale lønnsutbetalinger ved individuelle lønnsforhandlinger. Dette har bl.a. fremkommet i en undersøkelse foretatt i Danmark. Slik utvikling har vi også sett blant uorganiserte i våre regionale bedrifter.

Bonussystemer

Bonuslønssystemer er et annet middel arbeidsgiverne forsøker å kontrollere sine lønnsutgifter med. Bonussystemer bygges ofte opp rundt kriterier hvor vi som arbeidstakere har liten eller ingen påvirkning eller medbestemmelsesrett. Det kan være kriterier som overskudd på et konkret prosjekt, avdeling eller bedriften som helhet. I et bonussystem er det som sagt arbeidsgiver som styrer kriteriene og nivået av utbetalingene, og kan på den måte «styre» bonusutbetalingen dit han måtte ønske. Virkelig ille blir det når deler av vår faste lønn blir omgjort til bonus. Det vi må

Fortsettelse side 26

Milliardkontrakter tildelt

Statoil gir kontrakt til Aker Kværner

Statoil har tildelt Aker Kværner en forprosjekteringkontrakt verdt 60 millioner kroner for en planlagt plattform på Gjøa-feltet.

Statoil planlegger en halvt nedsenkbar plattform knyttet til havbunnsbaserte produksjonsbrønner på 380 meters dyp. Plattformen vil ligge på Gjøa-feltet i Nordsjøen, vest for Florø.

Hydro har forlenget selskapets kontrakter for vedlikeholds- og modifikasjonsarbeider på seks av de 10 plattformene selskapet driver på norsk sokkel til selskapene Vetco Aibel og Aker Kværner. Oppdragene under avtalene vil ha en samlet verdi på om lag 1,5 milliarder kroner.

På vegne av rettighetshaverne har Hydro tildelt Vetco Aibel kontrakt for vedlikehold og modifikasjoner på plattformene Oseberg Feltsenter, Oseberg Sør og Njord

Aker Kværner Offshore Partner er tildelt tilsvarende oppdrag for plattformene Brage, Troll B og Troll C.

Fellesutvalgsmøte på Gardermoen den 18 og 19. januar.

Forbundets Olje & Anleggsutvalg hadde møte på Gardermoen den 18. januar og dagen etter så var det fellesmøte sammen med Installasjonsutvalget.

De viktigste sakene for Olje & Anleggsutvalget var en gjennomgang av handlingsplan og aktivitetsplan. Plassering av oppgaver og fylling oljekonferansen 2006 med innhold sto også på dagsorden. I tillegg så en på rotasjonsordninger, utvelgelse av LO koordinerende tillitsvalgte, møteplan for 2006 og så vidt litt tid til tariffoppgjøret.

Olje & Anleggskonferansen 2006 arrangeres i Bergen den 27 til 29. september på Scandic Bergen City hotell. Hovedtema blir HMS saker og da i sammenheng med rotasjonsordninger og nattarbeid/skiftarbeid.

I fellesmøte var aktivitetsplan, budsjett og ELBUS på dagsorden. Det er laget handlingsplan for å øke bruken av akkord og handlingsplan for etter og videreutdanning.

ID-kort for byggebransjen utsatt

Identitetskortene for byggebransjen blir utsatt med seks til tolv måneder.

Regjeringen skal nå utrede hvordan id-kortene kan gjøres sikrere, og bli et godt nok verktøy mot sosial dumping, skriver arbeids- og inkluderingsminister Bjarne Håkon Hanssen i en pressemelding.

Regjeringen er opptatt av at tiltak som gjennomføres mot sosial dumping er målrettede og effektive. Et godt system for id-kort på byggeplasser vil være et viktig virkemiddel for å hindre useriøse firmaer i å få innpass i byggebransjen, og et nødvendig bidrag i kampen mot sosial dumping, mener arbeids- og inkluderingsministeren.

Markedskreftene er viktigere enn sikkerheten, og bare flaks har hindret tap av 100-talls menneskeliv offshore!

Av: Kai Christoffersen

Er det blitt farligere å arbeide offshore?

De siste tids hendelser viser at sikkerheten ikke er ivaretatt offshore. Det er ikke hensynet til menneskeliv som bestemmer vedlikeholdsprogrammet, men kostnader. Spørsmålet er blitt; for hvor minimalt vedlikehold kan vi klare å drifte plattformen og levere vårt produkt. En opererer på grensen av det forsvarlige og det er bare et tidsspørsmål før den store katastrofen skjer. De som vet hva som skjer og som burde advart mot utviklingen, er lojale mot selskapene. Andre holder munn i frykt for arbeidsplassene og represalier.

De få som står frem er anonyme fordi de vil få sparken på dagen om selskapene viste hvem de er.

Eller er det slik at NOPEF og SAFE som har vært i media i disse sakene har en annen agenda? Det er stor uenighet mellom ledelsen i selskapene og de tillitsvalgte rundt omorganiseringer og nedbemanning av installasjonene. Er det derfor disse ulykkene brukes som eksempler på at operatørselskapene er gått for langt?

Gasslekkasjen på Snorre A.

Ukontrollert utblåsning på havbunnen og rapporten etter ulykken avdekket svakheter innenfor organisasjon og ledelse, systemer og arbeidsprosesser.

Oljelekkasje Statfjord C.

Mandag den 16. januar oppstår det en oljelekkasje i utstyrsskafte og en forbereder evakuering av de 280 personene om bord.

Gasslekkasjen på Visund plattformen.

Stort hull på 60 cm i diameter på fakkelerøret hvor gassen kunne strømme uhindret ut. Sterk vind sørget for

at gassen ble blåst bort fra plattformen og bare flaks gjorde at det ikke endte som på den britiske Piper Alpha-plattformen i 1988, da 167 mennesker ble drept. I følge petroleumstilsynet har det strømmet store mengder gass ut av hullet.

Brann på Åsgard B

Brann i eksosanlegget på hovedgeneratoren og mannskapet ble forberedt på evakuering. På Åsgard B var det brann om bord i oktober 2005 og nå i januar 2006.

Oseberg Sør.

Over 100 personer om bord uten beredskapsfunksjon mønstrer i livbåt etter brann i transformator.

Når hendelsen i tillegg skjer kl 01.20 så blir det en ekstra belastning.

I tillegg er det mange små hendelser som kunne fått tragiske utfall med vedlikeholdsproblematikk på livbåter med sprekkdannelse og livbåter som ikke starter. Og flere hendelser med helikoptre gjør at total summen blir så stor at en større ulykke er nødt til å komme!

Når tillitsvalgte i operatørselskapene tror at eneste måte å få sikkerheten bedret er med flere egne ansatte ombord, så viser dette en avsporing av debatten og et selskaps internt problem om hvordan de skal møte fremtidens utfordringer.

Likevel har de rett når de påstår at drift og vedlikehold styres av økonomi. Når den enkelte avdeling må konstant vise til pengebruk og egne budsjetter, så får det konsekvenser. Alle tar sikkerheten på alvor, men ofte er ikke sikkerheten med i diskusjonene når budsjett og planlegging gjøres.

Statfjord feltet.

SOLIDARITET

i 25 år

*Elektrikerne som startet Solidaritet.
Solidaritet har eksistert i 25 år.*

Lech Walesa hadde allerede løpt fra en politiagent som forsøkte å skygge ham, og nå holdt han på å løpe ned verftssjefen, som forsøkte å oppfordre arbeiderne til å avblåse sine streikeplaner og gå tilbake på jobb. Walesa viftet avvergende med armene.

– Vi streiker, vi setter oss ned og blir her, sa han, og slik sådde den uanselige mannen med uvanlige lederrevner kimene til den frie fagorganisasjonen Solidaritet, den østeuropeiske kommunismens fall og sovjetimperiets oppløsning. Streiken endte med seier 31. august 1980.

Makt

Allerede i desember 1970 hadde arbeiderne ved Lenin-verftet gått til streik, med krav om økonomiske og politiske reformer. Den gang brukte regimet i Warszawa brutal makt mot de streikende, og mer enn 40 mennesker mistet livet.

Den nye streiken som brøt ut i Gdansk i august, spredte seg raskt til resten av Polen, med aksjoner i kullgruvene i Schlesien og i det store stålverket Nowa Huta i Krakow. Mange trodde det bare var et tidsspørsmål før makthaverne ville bruke jernneven igjen.

General, statsminister og sjef for kommunistpartiet Wojciech Jaruzelski innførte unntakstilstand og forbød Solidaritet. Men han ba ikke Sovjetunionen om å sende soldater, og dermed ble det ingen gjentakelse av tragediene fra Ungarn i 1956 og Tsjekkoslovakia i 1968.

«Genial»

– Lech Walesa hadde en enestående evne til å forene arbeidere og intellektuelle, sier Walesas rådgiver Tadeusz Mazowiecki, som ble president i Polen etter kommunismens fall.

– Han var genial fordi han forsto at dette kunne han ikke greie alene, tilføyer Mazowiecki.

– Jeg var medlem av en frigjøringsbevegelse, ikke bare en fagforening, og i dag føler jeg at Polen har trygget sin frihet, sier Lech Walesa selv.

Han ble i 1983 tildelt Nobels fredspris for sitt frihetsverk, og fra 1990 til 1995 var han Polens folkevalgte statsjef.

Disse årene ble langt fra den samme triumfen som hans tid på barrikadene ved Lenin-verftet i Gdansk. Men i historiebøkene vil Lech Walesas navn alltid lyse som en av den østeuropeiske betongkommunismens overmenn.

Walesa [wawensa], Lech, f. 1943, polsk arbeiderleder og politiker. Leder av den landsomfattende streikebevegelsen med utgangspunkt i Lenin-verkene i Gdansk 1980–81 og av den frie fagorganisasjonen Solidaritet som sprang ut av disse streikene. I husarrest 1980–81 etter at det var proklamert «krigstilstand» i landet. Nobels fredspris 1983. Sentral i Solidaritets regjeringdannelse 1989. President i Polen 1990-95.

Sørg for at klubben får den støtten de skal

Av: Øivind Wallentinsen

KLUBBTILSKUDD

Rogaland Elektromontørforening har en ordning med at alle klubbene kan få støtte på 250,- pr. medlem pr år. På langt nær alle de klubbene som har muligheten til klubbtilskudd benytter denne. Sjekk om din klubb får klubbtilskudd, det er ikke så mye som skal til for å få klubbtilskudd. Dette forutsetter at klubbene oppfyller noen krav som styret i fagforeningen har vedtatt. De kravene som gjelder pr. dags dato er:

1. Det skal sendes inn godkjente regnskaper fra året før.
2. Protokollen (referatet) fra klubbens årsmøte hvor vedtaket ang. regnskapet skal fremkomme.
3. Kopi av årsoppgaven(e) fra bank over klubbens konto(er)
4. Kopi av lønnsstatistikken som bedriften sender Telfo (Nelfo) 1 gang pr. året.

Nyoppretta klubber trenger kun å sende oss melding om valg samt kontonr. for klubbkassen.

Det er også mulig å søke om ekstra klubbtilskudd

- Støtte til en startkonferanse for mindre og/eller ny-startede klubber:

Ansaret legges på organisasjonssekretær. Økonomiske rammer skal diskuteres med fagforeningens leder.

- Støtte til styrekonferanser:
Ingen støtte overstiger mer enn 70% av kostnadene for konferansen.
Støtten vurderes ut i fra klubbens likviditet, konferansebudsjett, klubbkontingent, dagsorden, referat, antall deltakere på konferanse og til sist regnskapet for konferansen.
Støtten utbetales fortrinnsvis etter avholdt konferanse.
Støtten forbeholdes deltakende medlemmer.
- Støtte til medlemsaktivitet:
Dette må gjelde ekstraordinær medlemsaktivitet.
Støttens størrelse vurderes ut fra klubbens likviditet, aktivitetens form, klubbkontingent, dagsorden, budsjett, antall deltakende medlemmer og lignende.
Støtten utbetales fortrinnsvis etter avholdt aktivitet.
Støtten forbeholdes deltakende medlemmer.

Søknad om ekstra klubbtilskudd sendes til fagforeningsstyret v/leder pr. brev, e-post (firmapost@rele.no) eller faks 51 84 04 80. Søknaden vil bli behandlet av styret på første styremøte etter vi har mottatt søknaden.

Til Fagforeninger, Landsomfattende klubber og direkte klubber i Distrikt Rogaland

I forbindelse med at det er Landsmøte i El & IT Forbundet i tidsrommet 9. til 13. november 06 er det mulig å sende inn forslag som en ønsker å få behandlet på landsmøtet.

Her har en to frister og forholde seg til.

De saker som en ønsker å få behandlet på årsmøtet i Distrikt Rogaland er fristen satt til 3. april.

Siste frist for å sende inn forslag er satt til 4. Mai.

Alle forslag sendes inn på e-post til Distriktet.

E-post Adressen er elogit.rogaland@rele.no

være klar over er at arbeidsgiver har en klart strategi i forhold til bonus og den går som oftest ikke i klubbens favør.

Viktig med en sterk klubb

Uten at vi kan samle styrken i klubbene er det lite vi kan få til i forhandlinger mot arbeidsgiverne. I forkant av forhandlingene er det derfor viktig at vi samler hele klubben, og at vi sammen oppnår enighet i våre krav og strategi for å få gjennomslag. Ledelsen er faktisk livredd for styrken i klubben. Når vi setter oss til forhandlingsbordet skal bedriften føle at hele klubbapparatet står bak de krav som klubben presenterer. Bedriften skal både vite og føle konsekvensene av å ikke innfri klubbens krav. Dette

må hver enkelt medlem ta ansvar for. Det er svært lite forhandlingsutvalget kan få til dersom ikke bedriften ser disse mulig konsekvensene.

Lokale forhandlinger

Med utgangspunktet i dette ble det på kurset avholdt lokale forhandlinger basert på klubbens egne lokale avtaler. Forhandlingsutvalgene fremla sine krav og ble møtt av motkrav fra arbeidsgiverne. Arbeidsgivernes krav var selvfølgelig innordnet med sterkt innslag av subjektive kriterier (trynetillegg) og differensiering av medlemmenes lønn.

Ut i fra de forhandlingsrundene som ble gjennomført vil jeg berømme klubbens bestemthet og årvåkenhet ovenfor arbeidsgiver-

nes angrep. Klubbene sto steilt i mot forsøkene på oppsplitting og innføring av trynetillegg, og greide med dette å forsvare sine krav om et rettfærdig lønssystem.

Gode tilbakemeldinger

Kurset fikk gode tilbakemeldinger fra deltakerne og Rogaland Elektromontørforening håper med dette at arbeidsgiverne vil få en langt tøffere kamp i de kommende lønnsforhandlingene. Vi hadde allikevel foretrukket flere klubber på dette kurset, og det var et savn at det ikke var flere uerfarne klubber som deltok. Rogaland Elektromontørforening vet at behovet for slike kurs er stort, og dersom flere viser interesse setter vi gjerne opp et nytt kurs før klubbens lokale forhandlinger starter opp.

Støtt opp om kampen mot fortsatt privatisering av statlige selskap

Av: Øivind Wallentinsen

REGJERINGEN MÅ FØLGE OPP SORIAMORIA ERKLÆRINGEN!!

Vi har en underskriftskampanje gående på vår hjemmeside. Oppropet finner du ved å klikke på teksten *Støtt kampen mot privatisering*. Vi oppfordrer alle til å signere på oppropet. Oppropet er gjengitt nedenfor.

Støtt El & IT Forbundet Klubb Teleservice i kampen om å beholde Opplysningen 1881/1882 som et selskap i Telenor

EL & IT Klubbens kamp om nei til privatisering av Opplysningen er blitt en prøveklut for vår nye regjering, en regjering hele fagbevegelsen gikk side om side ved og støttet før valget. Vi krever nå at regjeringen innfrir sine valgløfter.

1881/1882 er Telenors Opplysningstjeneste. Avtalen ovenfor eieren/staten er, at Telenor har leveringsplikt på tjenesten.

Opplysningen 1881 har halvert sine avdelinger gjennom en fireårsperiode, noe som har rammet små distriktskommuner med bortfall av sårt tiltrengte arbeidsplasser.

For vel 2 år siden ble hverdagen igjen usikker for de 650 gjenværende, da Opplysningen ble overført Telenor Venture til rigging for salg.

Vi spør?

Hvilke selskap skal Telenor videreutvikle og satse på når et selskap som Opplysningen som kan vise til store overskudd ikke er bra nok.

EL & IT Klubben i Opplysningen har jobbet aktivt mot salget, etter at vi fikk ny regjering. En regjering som var klare i sine lovnader om et mer aktivt statlig eierskap og at de ikke skulle selge seg videre ned i bl.a. Telenor.

El & It Forbundet har bedt våre regjeringsparti om å stoppe salget. SV s sentralstyre har et klart vedtak om nei til salg. Flere lokal og fylkeslag i AP har gitt sin fulle støtte i saken.

Opplysningen er viktige hjørnestensbedrifter i distriktsnorge med et overvekt av kvinnearbeidsplasser.

Et utsalg betyr nye eiere og krav til større profitt. Reduksjon i pensjon og individuell lønnsfastsettelse vil føre til stor «turnover» og uforutsigbare inntekter. Dette kan/vil bety sentralisering av våre arbeidsplassene.

Kjære kamerater vi trenger massiv støtte fra dere. Støtt oppropet og hjelp oss i kampen om å bevare arbeidsplassene

Bekymret for aldrende strømnett

Strømnettet i Norge blir stadig eldre, og dermed øker sårbarheten. Dette går frem av Nasjonal sårbarhets- og beredskapsrapport for 2005 (NSBR-05), som Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) står bak. I rapporten tar direktoratet for seg potensiell sårbarhet knyttet til aldringen i kritisk infrastruktur.

Kraft og vannforsyning ivaretar to av samfunnets grunnleggende behov. Dagens samfunn er helt avhengig av elektrisitet, og konsekvensene ved utfall er derfor meget store, sier DSBs direktør Jon A. Lea. Sårbarheten er økende, fordi dagens utfordringer ikke kan sammenlignes med gårsdagens. Det kan synes som at kraftnettets evne til å motstå store påkjenninger er i ferd med å svekkes, og det er bekymringsfullt. Overvåking avdekker en tendens til lavere leveringspålitelighet de siste årene. Hvis tekniske komponenter har lenger levetid enn de menneskene som lagde og monterte dem, er det fare for at kunnskap om komponentene går tapt. Vi må stille spørsmålet «hvor går skjæringspunktet mellom effektiv bruk av infrastruktur og uforsvarlig drift på bekostning av sikkerheten i samfunnet».

Manglende vedlikehold

DSB har i flere år påpekt at vedlikehold og reinvesteringer i for stor grad neglisjeres av nettselskapene. Det er grunn til å etterspørre i hvilken grad nettselskapene ivaretar sine forpliktelser, sier Lea.

Godt vedlikehold er en forutsetning for pålitelig infrastruktur!

Tallene viser at det er luftnettet, og da spesielt regional- og sentralnettet, som har en høy gjennomsnittsalder i forhold til anslått teknisk levetid. Det er DSBs oppfatning at tilstanden relativt sett er dårligere i sentrale strøk der utbyggingen av elektrisitetsforsyningen kom først i gang.

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) skal ha oversikt over risiko og sårbarhet i samfunnet. DSB skal være pådriver i arbeidet med å forebygge ulykker, kriser og andre uønskede hendelser. DSB skal sørge for god beredskap og effektiv ulykkes- og krisehåndtering. På bakgrunn av dette produserer DSB nasjonale sårbarhets- og beredskapsrapporter.

Sikker kraftforsyning

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap forventer sikker og pålitelig kraftforsyning etter at den nye forskriften om elektriske forsyningsanlegg trådte i kraft 1. januar i år.

Den nye forskriften er enklere og gir mulighet for mer fleksible anleggsløsninger. Forskriften baserer seg på at internasjonale standarder og normer benyttes. Det er også lagt vekt på at forskriften skal bidra til å fremme den tekniske utviklingen. Forskriften gjelder for alle elektriske forsyningsanlegg, inkl. kraftforsyning til jernbane og sporveier.

Økt forlegningskapasitet på Melkøya

Snøhvit prosjektet har besluttet å leie inn hotellskipet M/S Jupiter for å øke den totale forlegningskapasiteten på det Statoil-opererte anlegget Hammerfest LNG på Melkøya.

Med rundt 500 nye rom på Jupiter vil prosjektet få større handlingsrom til å takle bemanningstopper, og også nødvendig fleksibilitet til en mest mulig effektiv slutføring av arbeidene på LNG-anlegget. Skipet vil bli liggende ved produktkaia på øya.

Vi har fått et bedre grep om fremdriften og bedre oversikt over hva som skal til for å komme i mål i henhold til timeplanen og budsjettene som nær etablert for prosjektet, sier Odd Mosbergvik, prosjektleder for Snøhvit.

Prosjektering er fremdeles en flaskehals. Dette har medført at ferdigstillelse og systemutprøving er blitt forskjøvet.

Med den økte forlegningskapasiteten vil Statoil kunne øke ukentlige antall timeverk som utføres på anlegget fra rundt 40–50.000 i dag til omtrent 75.000 timer.

Mosbergvik understreker at byggearbeidene på øya er utfordrende og at slutføringen vil bli krevende.

Det ble det tatt høyde for sist vi oppdaterte kostnadsestimatene og fremdriftsplanen for Snøhvit, sier Mosbergvik.

Han presiserer at tiltakene som nå settes i gang skal sikre at Statoil kommer i mål i henhold til den etablerte timeplanen og innenfor budsjett

Energiloven må strammes opp

Av: Alf Egil Solvang

Samfunnets behov må komme først!

Det er nå 15 år siden man i Norge gjorde om energisektoren til en av de mest markedsliberale i hele Europa, man begynner nå å ane konturene av de negative sidene :

- Kraftprisene har steget jevnt og trutt
- Investeringer i nødvendig kraftproduksjon blir beregnet etter rene markedsprinsipper og ikke etter samfunnsbehovene
- Maskinparkene i kraftproduksjonen kjøres med start/stopp hele tiden etter prisene, stor slitasje på maskinene.
- Kraftkrevende industri og næringsliv får ikke lenger nyte godt av det konkuransefotrinnnet man har hatt ved tilgang på billig kraft
- Vedlikehold og nødvendige investeringer i nettet blir ikke foretatt i tilstrekkelig grad
- Bemanningen og kompetansen til å vedlikeholde og bygge nettet har blitt redusert med opp til 50 % (DSB)
- Beredskapen er kraftig redusert
- Hjemfallsinstituttet, og derved eierskapet forsøkes knekket av EU
- Leverandørindustrien har tørket ut og flyttet utenlands
- Lagerhold i selskapene er redusert til ett minimum

Spørsmålet blir hvor mange argumenter man skal bli nødt til å liste opp, før noen forstår at det må iverksettes drastiske tiltak.

Kanskje man vil som politikere ane at noe er galt, når alt ligger mørkt og nettet er blåst på sjøen, og mannskapene befinner seg i ett eller annet østeuropeisk land, og ikke forstår hva vi trenger når vi ber dem om å komme å fikse nettet, fordi vi ikke hadde tolk tigjengelig akkurat da?

Og hvis man henveder seg til NVE (som sikkert har eget aggregat) så vil de sikkert si at alt er i sin skjønneste orden, dette er bare en del av effektiviseringen, og man regner med å stramme inn (les blåse på sjøen) resten av nettet i neste reguleringsperiode.

Politikerne på sin side vil sikkert si at dette er selskapenes ansvar, og at det er slik markedet virker og man kan ikke gjøre noe for å snu dette, fordi man er en del av ett nordisk/europeisk marked, som sikkert også skal blåse på sjøen først.

I tillegg til dette så har man også klart å stelle seg slik at leverandørindustrien ikke heller lenger snakker norsk, og vår fremtredende rolle som vannkraftekspert er for lengst flyttet utenlands.

Selskapene har også for å være på den sikre side at ting ikke kan rettes fort opp igjen, tømt og redusert sitt lagerhold helt i tråd med effektiviseringskravene.

Det skal bli morsomt å se hvordan man skal kunne bruke bredbånd og dets like som er blitt de nye satningsområdene når alle serverne som faktisk har en kontakt i ene enden ikke virker lenger.

Mens andre land viser bekymring og iverksetter tiltak for å sikre tilstrekkelig kraft og overføring, fortsetter man i Norge å pøse inn med markedsmessig medisin i en allerede svært så svekket pasient.

Enhver lege ville bli fratatt lisensen og dømt etter kvakksalverloven ved slik diagnose og feilbehandling.

Selv om det sannsynligvis aldri vil kunne bli mulig, skulle man ønsket at de styrende politikerne som fikk alle varskuene, men valgte å ikke ta affære skulle bli kunnet stilt til ansvar for en slik situasjon i etterkant.

Ta affære nå! Start med å tydeliggjøre energiloven slik at selskapene i det minst ikke får fortsette sine planer om outscourcing av de få mannskapene som finnes igjen til drift vedlikehold og beredskap, og at man stenger for utviklingen av bestiller og utførerselskaper i nettet.

Deretter må man ta på alvor DSB og fagfolkenes varsku, slik at samfunnet ikke blir lidende i mange år av en bransje som ikke viste tilstrekkelig samfunnsansvar, og en regulator som ikke tok grep.

LO I STAVANGER OG OMEGNS JURIDISKE RÅDGIVNINGSKONTOR

2. etg. I Folkets Hus, Stavanger
Torsdag fra kl. 17:0 til kl. 19:00
(til kl. 20:00 dersom det er klienter)
Egenandel kr. 125,- for inntil ½ time
Egenandel kr 250,- for ½ - 1 time
Ingen timebestilling

VAKTLISTE FOR 2006

Våren 2006		Høsten 2006	
5. januar	Maren Eide	24. august	Inger. M. Sunde
19. januar	Atle Helljesen	7. september	Ørjan Berven
2. februar	Kjell Brygfeld	21. september	Frode J. Folkestad
16. februar	Roger S.Magnussen	5. oktober	Arnhild Skretting
2. mars	Kurt Elvevoll	19. oktober	Roger S. Magnussen
16. mars	Benedikte Dalland	2. november	Christel Spannow
30. mars	Christel Spannow	16. november	Benedikte Dalland
	Påskeferie	30 november	Kjell Brygfeld
20. april	Eirik Myhre	14. desember	Eirik Myhre
4. mai	Kurt Elvevoll		Juleferie
18. mai	Cecilie Engebretsen		
1. juni	Maren Eide		
	Sommerferie		

Styret finner det riktig å presisere at dette tilbudet er for LO-medlemmer i LO i Stavanger og omegn og deres samboer/ektefelle og barn under 21 år.

Advokatene er imøtekommande med å besvare alle typer forespørsler av rettslig karakter så langt vedkommendes kompetanse rekker, og under de begrensede muligheter for å innhente informasjon som situasjonen medfører.

Når det gjelder oppfølging utover det som kan gis på rådgivningskontoret, vil klienten vanligvis få hjelp gjennom sitt forbund i saker som gjelder arbeidsforholdet.

Ord og uttrykk i forbindelse med tariffoppgjøret

Antesiperte forhandlinger: (oppgjør)

I visse tilfeller kan man bli enige om å starte og avslutte forhandlinger om nye vilkår før en avtale løper ut. De nye betingelsene kan i så fall bli gjort gjeldende fra et tidspunkt før avtalen løper ut. Man forhandler på forhånd, derav uttrykket «antesipere».

Boikott/blokade

Under visse omstendigheter er dette et lovlig avspenningsmiddel. Arbeidstakerne kan f.eks. boikotte en bedrift som nekter å inngå tariffavtale. De prøver da å hindre tilgang på arbeidskraft til bedriften eller at varene blir levert til og fra bedriften.

Disponibel realinntekt

Den nettoinntekt man har igjen når skatter og prisstigning er trukket fra. Kalles også kjøpekraft.

Etterslep:

Lønnstillegg for grupper som i løpet av en tariffperiode ikke har hatt lønnsjustering. Gjennom et etterslep skal de få kompensasjon for dette.

Forbundsvisse oppgjør

Forhandlingsform. Hvert enkelt fagforbund utarbeider sine egne krav og forhandler med tariffmotparten om kravene.

Fredsplikt

I Hovedavtalen og Arbeidstvistloven er det slått fast at det ikke er tillatt med streiker eller aksjoner rettet mot tariffavtaler i tariffperioden. Det betyr at streik på bakgrunn av krav om endringer i forhold som er regulert i en gyldig tariffavtale, ikke er lovlig. Heller ikke streik for å tvinge frem en bestemt løsning i tvister om rettigheter eller plikter i henhold til avtalen, er tillatt.

Gå sakte

Arbeidstakerne reduserer arbeidstempoet for å presse frem løsning på en uoverensstemmelse eller et krav. En slik aksjon er ulovlig. Er forholdet derimot at tempoet settes ned ved overgang fra akkordarbeid til tidlønnet arbeid, vil en reduksjon som begrenser seg til dette være lovlig. Det er da ikke gå sakte aksjoner, men betegnes ofte som dagtid aksjoner.

Indeksregulering

I tariffavtalene har det vært vanlig å ha en bestemmelse om å regulere lønningene i tariffperioden i forhold til endringer i konsumprisindeksen. Vi snakker om et indeksoppgjør.

Lock-Out

Å stenge de ansatte ute fra bedriften. Et kampmiddel som arbeidsgiverne kan bruke. Her gjelder de samme reglene som når det gjelder adgang til å streike.

Lokal avtale (særavtale)

En avtale mellom bedrift og bedriftsklubb som kommer i tillegg til en landsomfattende tariffavtale. For de statsansatte blir lokale avtaler inngått mellom statlige etater eller virksomheter og sentrale eller lokale arbeidstakerorganisasjoner.

Lokale forhandlinger

Forhandlinger mellom den enkelte bedrift og bedriftsklubben om saker som hovedtariffavtalen gir adgang til å regulere ved stedlige avtaler. En del fagforbund har landsomfattende tariffavtaler

som gir de enkelte bedriftsklubber rett til å forhandle et visst antall ganger i året ut over det som fastsettes i sentrale tariffoppgjør. Slike forhandlinger kan f.eks. bygge på den økonomiske utviklingen for bedriften i løpet av en viss periode. De ansatte som har vært med på å bedre bedriftens stilling, krever sin del av dette. Slike forhandlinger kan gjelde både lønn og sosiale forbedringer.

Lønnsjustering

Lønnsutvikling i en tariffperiode som skyldes andre tillegg enn de som blir gitt ved de sentrale tariffoppgjørene. F.eks. lønnsutvikling på grunn av lokale forhandlinger eller personlige tillegg. For grupper som har rett til lokale forhandlinger er det en forutsetning for oppgjøret at en del av lønnsøkningen deres skal foregå ved lønnsjustering. Størrelsen på lønnsjusteringen varierer. For noen grupper lønnsøkningen, som for eksempel de statsansatte er lønnsjusteringen vanligvis meget liten. For andre grupper, for eksempel i verkstedindustrien, er lønnsjusteringen av vesentlig større betydning for inntektene.

Lønnsnemnd

Kan være både frivillig og tvungen. Frivillig lønnsnemnd betyr at tariffpartene fraskriver seg retten til selv å avslutte forhandlingene. F.eks. fordi de ser at de ikke kommer fram til noen løsning. Resultatet blir da overlatt til en tredje part å avgjøre. Myndighetene har oppnevnt en egen nemnd til å ta seg av slike saker. Denne Rikslønnsnemnda har fem medlemmer. Tre av dem er oppnevnt av Regjeringa. De sitter for tre år av gangen. I en tvist blir nemnda utvidet med to medlemmer. Partene i tvisten peker da ut hvert sitt medlem. Tvungen lønnsnemnd betyr at myndighetene griper inn og beslutter at tvisten skal avgjøres ved lønnsnemnd.

Mekling

Ved tariffforhandlingene må man til mekling hvis forhandlingene ikke fører frem. Staten har oppnevnt både en riksmeklingsmann og kretsmeklingsmann.

Minstelønn

En nedre lønnsgrænse som er slått fast i sentrale forhandlinger. Tariffavtaler med minstelønn forutsetter at den enkelte ansatte skal ha et personlig tillegg som gjør at han eller hun tjener mer enn minstelønna.

Nominelt lønnstillegg:

Det brutto lønnstillegg som f.eks. gis under et tariffoppgjør, men som egentlig ikke sier noe om endringer i kjøpekrafta. Sterk prisstigning eller økte skatter kan fort «spise opp» lønnstillegg og føre til at kjøpekrafta ikke øker.

Politisk streik (demonstrasjonsstreik)

Man kan streike mot de politiske myndigheters beslutninger eller for å påvirke myndighetene til å ta et bestemt standpunkt i en sak. Demonstrasjonsstreik kan også være rettet mot ledelsen av en bedrift. Slike streiker blir ansett for lovlige når formålet med streiken ikke går ut på å endre tariffavtalene. Slike streiker er som regel kortvarige.

Pott

Beløp til rådighet for fordeling av lønnstillegg. Eksempel: Ved tariffoppgjøret i 1976 ble det satt 16 øre timen til forbundsvisse forhandlinger.

Potten fremkommer ved å multiplisere dette beløpet med antall arbeidete timer i året på de forskjellige tariffområder. Beløpet fordeles etter nærmere forhandlinger. Ved fordelingen kan man f.eks. tilgodese grupper som ligger dårlig an når det gjelder lønninger eller andre arbeidsvilkår.

Rammeavtale

Avtale mellom tariffmotparter som trekker opp rettigheter og plikter for begrensede områder. F.eks. om bruk av tids- og arbeidsstudier, arbeidsmiljø og dataspørsmål. Disse avtalene skal tilpasses lokalt og gjelder ikke lønnsoppgjøret.

Reallønn:

Netto lønn når det er tatt hensyn til prisutviklingen.

Regulativlønn:

Faste lønnssetninger som fastsettes i sentrale forhandlinger. Regulativet omfatter lønnstrinnene for en eller flere offentlige etater.

Riksmeklingsmannen

Riksmeklingsmannen og åtte kretsmeklingsmenn er oppnevnt av Regjeringen for tre år om gangen. Meklingsmannens oppgave er å søke å bevare freden i arbeidslivet. De skal varsles om enhver plassoppgivelse. I tvister skal de prøve å komme fram til forslag som begge parter kan bli enige om.

Samordnende oppgjør

Tarifforhandlinger som foregår dels ved at LO forhandler samlet for alle tilsluttede forbund, dels ved at forbundene forhandler om spesielle saker i sine avtaler. Slike oppgjør innebærer en felles avstemning over forhandlingsresultatet.

Sit Down-streik.

Dette innebærer at arbeidstakerne stanser arbeidet, men blir på arbeidsplassen i arbeidstida. Dette kampmiddelet har mest vært benyttet for å tvinge frem konfliktløsninger i tariffperioden. Det er derfor som oftest ulovlig.

Streik

Lovlig streik kan inntreffe i forbindelse med tariffrevisjoner hvis partene ikke er blitt enige ved forhandlinger og mekling.

Ulovlig streik er det når arbeidet nedlegges i tariffperioden for å tvinge frem endringer i forhold som er regulert gjennom en gyldig tariffavtale, eller for å få til en bestemt løsning i tvister om rettigheter eller plikter i forhold til avtalen. Uenighet om forståelse av avtalene og andre uoverensstemmelser som inntreffer i tariffperioden skal løses ved forhandlinger eller i Arbeidsretten.

Sympatiststreik

Arbeidstakere ved andre bedrifter enn dem som lønnsforhandlingene gjelder, streiker eller setter i verk andre tiltak til støtte for selve hovedkonflikten.

Tariffavtale

Skriftlig avtale om lønns- og arbeidsvilkår. Tariffavtale kan inngås mellom en arbeidstakerorganisasjon og en arbeidsgiverorganisasjon eller en enkelt arbeidsgiver. Avtalen kalles også en overenskomst. I daglig tale snakker man gjerne om «tariffen».

Divisjon Installasjon

Divisjon Installasjon selger, prosjekterer, installerer og vedlikeholder elektriske anlegg, tele- og datasystemer, brannalarm- og sikkerhetsanlegg og har et meget godt utbygd servicenett over hele landet. Vår avdeling i **Stavanger** ivaretar markedsansvaret i Sør-Rogaland. Vi er 58 medarbeidere og har en omsetning på ca 52 millioner kroner.

Registrer deg som søker på vår hjemmeside www.siemens.no/jobb

For mer informasjon og en uforpliktende prat kan du ta kontakt med Kurt Olsen, tlf 51 82 71 06/928 29 424 eller Jon Kristian Tisthamar, tlf 464 05 857.

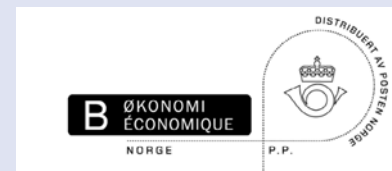
Søknadsfrist: 18.04.06

- ✓ **Servicemontører/teknikere**
- ✓ **IKT-teknikere**
- ✓ **Elektrikere**

Du har bred erfaring innen elektrofaget og fagbrev. Både svakstrøm, lavspent, IKT og høyspent er aktuelt. Vi vil også vurdere søkere som har god kompetanse og allsidig erfaring innen svakstrøm/elektronikk/IKT. Her kan vi tilby et opplæringsprogram for fagbrev som elektriker. Som person er du selvstendig, nøyaktig og pålitelig. Videre har du gode samarbeidsevner og erfaring som kan bidra til å styrke og videreutvikle vår kompetanse, profesjonalitet og attraktivitet i markedet.

Vi tilbyr spennende, krevende og varierte oppgaver med faglige og personlige utviklingsmuligheter. Vi har stor spennvidde i våre oppdrag, og mange spennende prosjekter foran oss de neste årene. Vi tilbyr videre konkurransedyktige lønnsbetingelser, en trygg arbeidsplass, godt arbeidsmiljø, gode pensjons-, forsikrings- og velferdsordninger.

Alle søknader og henvendelser behandles konfidensielt.

RETURADRESSE:
Rogaland Elektromontørforening
Lagårdsveien 124, 4011 Stavanger

1. mai

Årets første mai faller på en mandag og det er sikkert noen som er bortreist denne dagen, men alle dere som er hjemme bør bruke noen timer for å vise solidaritet. Informasjon om oppmøte og arrangement vil bli lagt ut på hjemmesidene til fagforeningen og distriktet.

*Hjemmeside Rogaland Elektromontørforening: <http://www.rele.no/>
Hjemmeside EL&IT Distrikt Rogaland: <http://www.elogit-rogaland.org/>*